

leto LXXI

št. 2

1969

slovenski čebelar

VSEBINA

Leopold Debevec: Navodila za mesečna opravila pri čebelah	33
Dr. Jože Rihar: O odbiri čebel in o plemenitih postajah v Sloveniji	35
Julij Mayer: Nova pota	37
Franček Šivic: Fotografija v čebelarstvu	39
Martin Mencej: Kranjska sivka je odnesla še eno prvenstvo	41
Virmašan: Točenje in prodaja medu	43
Franc Cerovšek: Kdaj čebele lahko umorijo svojo matico	45
Anton Novak: Pršica in prevozi čebel	46
France Guna: Grmovega Franceta ženitev	47
Julij Mayer: Iz preteklosti	50
Vinko Zibelnik: Polhov Gradec in čebelarstvo	52

MLADI ČEBELARJI NAM PIŠEJO

Pravilnik čebelarskega krožka pri čebelarski družini Stožice-Jezica, organiziran pri osnovni šoli »Danile Kumara«	54
Pionir Tonček Vajdič iz Podčetrčka: Postavili smo spomenik Antonu Janši	55

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

Poročata J. Mayer in M. Mencej	56
--	----

NAŠA ORGANIZACIJA

Občni zbor čebelarske družine Dolenjske Toplice in Maribor-Tabor. Izredna seja upravnega odbora čebelarskega društva Maribor. Izvleček iz zapisnika 5. in 6. redne seje I. O. ZČDS. Prispevki v Sklad za gradnjo Čebelarskega izobraževalnega centra	62
--	----

OSMRTNICE	62
---------------------	----

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 20,00 din, ga prejmejo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva cesta 3/II, tiska ČGP Delo v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Julij Mayer, Martin Mencej, Boris Modrijan in Jožko Slan-der. Letna naročnina za nečlane 25,00 din, za inozemstvo 30,00 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 3,00 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti po-ravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 501-8-268/1. Telefonska številka uprave ZČDS in SČ 20-208.

NAVODILA ZA MESEČNA OPRAVILA PRI ČEBELAH

Februar

LEOPOLD DEBEVEC

Glede opravkov v čebelnjaku v februarju velja še vse tisto, kar je bilo rečeno za januar. Zato, dragi čebelar, ponovno pozorno preberi navodilo za januar: torej predvsem pozor na mir in tišino v čebelnjaku in njegovi neposredni okolici. Zima je za čebele nedvomno najneugodnejši, a tudi najdaljši letni čas, ki ga morajo naše lahkokrilkke preživeti tako rekoč v »hišnem priporu«. Vsaka čebela, ki bi jo redek sončni žarek izvabil na prosto, mora svoj pre-nagljeni korak plačati z življenjem, saj otrpne za vedno, še preden doseže žrelo, ki ga obseva itak še mrzla sončna svetloba. Čebela se znebi svojih izločkov redno le zunaj panja v poletu; če zaradi neugodnega vremena ne more iz panja, tedaj je v skrajni sili primorana, da se otrebi v panju. V takem stanju postane družina nemirna, močnejše šumi, mnoge čebele se ločijo iz tople, življenja varne zimske gručice ter poskušajo izleteti na prosto, kjer jih mraz neusmiljeno pokonča. Temnorjave lise po dnu, stenah panja in po satju so očitna znamenja *grize*. In takih umazanih lis je v panju vedno več. Krivda za

takšno stanje je v glavnem razburjanje čebel zaradi vznemirjanja in motenj od zunaj: dolgotrajen mraz, brezmatičnost. Največja nevarnost preti čebelji družini, če zimuje ob neprimerni hrani v neugodnih življenjskih pogojih (mraz!). Najneprimernejša zimska hrana za čebele pa je vsekakor hojev med, ali med listne mane (hrast, vrba!). Tak med namreč vsebuje silno majhne količine vode ter ob količkaj manj ugodnih življenjskih pogojih resno ogroža mirno prezimovanje čebeljih družin in jih predvsem močno oslabi, v kolikor jih povsem ne uniči. V obeh primerih je to za čebelarja velik minus, saj vsakdo dobro ve, da od takih družin, slabičev tudi v naslednji čebelarški sezoni ni pričakovati kake koristi. O *grizi*, ki malone vsako leto močno gospodari po čebelnjakih, je pač treba tudi na tem mestu omeniti že zategadelj, ker se proti temu zlu lahko branimo in se ga celo ubranimo; nikakor pa ne smemo navadne griže zamenjati s še strašnejšo šibo in morilko čebel — *nosemapostjo*.

Najboljše zdravilo za grižo je lep topel in sončen dan, da se čebelja družina, tako bolna kot zdrava, po mili volji in dodobra spreleti, otrebi in očisti; tak izlet zato čebelarji imenujejo »*čistilni izlet*« ali *trebljenje*. Tak dan čaka čebele veliko dela; očistiti je treba sebe in prezračiti stanovanje, nič manjši pri vsem tem pa tudi ni čebelarjev delež. Ko se žival vsuje iz panjev ter se ozračje že nekoliko ogreje, je prva čebelarjeva skrb osnažiti dna panjev, na katerih se je v teh zimskih mesecih nabralo dosti drobirja in mrtvic, ki so popadale iz čebelje gruče. Previden čebelar sebi in čebelam to delo olajša tako, da že ob vzimljenju jeseni vloži na dno panja ustrezno prirezen kos lepenke, na katerem se zbira potem vse, kar pada iz gnezda. Tega pa ni malo, čeprav so tudi leta, ko ni ob pregledu najti nobene mrtvice, v drugih zopet pa je na debelo pokrit ves prostor pod satniki. To lepenko sedaj čebelar izvleče iz panja in skrbno pregleda njeno vsebino. Poglejmo natančno mrtvice, da ni morebiti med njimi tudi matica. Sicer pa je drobir na lepenki popolna slika zimskega dogajanja v družini, zlasti njene opravljene zimske »*poti*«. Čebele so se namreč v prvih hladnejših zimskih dneh v bližini žrela na satju spredaj stisnile v zimsko gručo ter se od tam počasi pomikale navzad, kakor so pač pospravljale zimsko zalogo hrane ter pri tem spuščale na dno drobir voščenih pokrovcov, ki so jih odstranile, da so prišle do medenih zalog v celicah. Ostanki neprebavljene hrane se čebelam nabirajo v črevesju že od jeseni. Po pregledu stresemo vsebino z lepenk v primerno posodo, lepenko osušimo, če je mokra ter jo vrnemo v panj. Družino, ki se je med tem že spretetela in umirila, zopet skrbno in toplo zadelamo s slamnicami ali časopisnim papirjem, potem ko smo pravtako vse posušili na soncu.

Sneg pred čebelnjakom je čebelar očistil že takoj, ko je zapadel, tako, da je precejšen prostor sedaj suh in brez snega. Zato čebele niso v nevarnosti, da bi tonile v lužah ali se vgrezale v sneg, ker take čebele so izgubljene.

Odslej skrbimo, da ne bo primanjkovalo v panjih toplote in hrane. Tudi voda je potrebna in čebele so tu in tam primorane, da jo prinašajo od daleč, pri tem pa marsikatera podleže v muhastem predpomladnem vremenu. Pomagajmo jim in uredimo v bližini čebelnjaka napajalnik za vodo, najboljše tak s tekočo vodo: na poševno desko naj iz primerne posode kaplja voda, ki smo jo prav malo osolili. V začetku desko nekoliko pomažemo z medom, da tako privabimo čebele, ki se bodo na ta vir vode privadile in bodo tja stalno zahajale. Edina naša skrb bodi, da vode nikdar ne bo zmanjkalo.

O ODBIRI ČEBEL IN O PLEMENILNIH POSTAJAH V SLOVENIJI

(Radijsko predavanje)

Dr. JOŽE RIHAR, Zavod za čebelarstvo, Ljubljana

V prvem predavanju našega ciklusa o odbiri čebel smo leta 1967 prikazali »Uspehe in perspektive selekcije čebel pri nas in na tujem«. Želeli smo predvsem pokazati, da so biološke lastnosti matice pri plemenjenju tista ovira, ki je doslej onemogočala, da bi dosegli pomembnejše uspehe. Navedli smo razna mnenja o nezanesljivosti plemenilnih postaj in ugotovili, da moremo biti glede roditeljev povsem trdni le tedaj, če plemenimo na otokih ali če matice umetno osemenjujemo. V Srednji Evropi na kopnem skoraj ni krajev, kjer bi v oddaljenosti 7–10 km ne bilo čebel. Omenili smo še nekaj novejših tujih ocen o čebeli iz Slovenije in povedali v kakšnem stanju je izvajanje selekcijskega programa pri nas.

V drugi razpravi o »Raziskavah čebel v Sloveniji« smo lani prikazali, zakaj in v čem se selekcijski program Zavoda za čebelarstvo razlikuje od podobnih prizadevanj v nemško govorečih deželah. Izhodišče našega programa je namreč v okoliščini, da gojimo in odbiramo v pasemsko sklenjenem področju, da ne želimo medsebojno primerjati različnih pasem, temveč različke iste pasme, krajevne rodove. Pokazali smo, da smo morali iti po novi, težji poti tudi pri morfoloških raziskavah, ki sestavljajo temelj nadaljnjega dela na odbiri. Na kraju smo dali praksi tri priporočila, sloneča na dosedanjih biometričnih meritvah in primerjavah rodov na gospodarske lastnosti.

Danes nameravam obravnavati nekatera vprašanja o odbiri čebel in o plemenilnih postajah pri nas in na primerih pojasniti našo pot.

Vzemimo v roke članek znanega čebelarja in vzrejevalca Albera, ki je bil v prevodu objavljen lani v »Slovenskem čebelarju«. Alber govori v tem članku o čebelah iz Slovenije in Makedonije ter pravi, da ne sodita obe k isti pasmi, kar »je neposredno dokazano, kajti, če jih križamo med seboj, pokažejo potomci najboljše lastnosti«. Navedba Albera se naslanja na nekdanje naziranje, da le križanci med pasmami lahko dajo potomce z najboljšimi lastnostmi in se potemtakem ne ujema z izhodiščnim temeljem našega selekcijskega programa. Ravno v tem pogledu smo z našimi predhodnimi raziskavami napravili v primerjavah s tujimi raziskovalci že pred desetimi leti znaten korak naprej. Že v letu 1958 smo poročali o križancih med krajevnimi rodovi kranjske čebele, ki dajo potomce z najboljšimi lastnostmi. Matice so bile iz Polhograjskih Dolomitov, plemenile so se v Ljubljani. V primerjavi z drugimi panji čebelnjaka so ti križanci nabrali znatno več medu. Če vzamemo popreček pridelka medu v čebelnjaku za 100, so nabrali krajevni rodovi 79, medrodovni križanci pa 149. (Razlika je statistično zanesljiva — na nivoju P 4,05 pri 0,01 signifikantnosti. Rihar, 1964).

Danes zanesljivo vemo, da medrodovni ali medlinijski križanci lahko dajo potomce s takšnimi lastnostmi, kakršne so nekdanj pričakovali le od medpasemskih križancev. Prednjo navedbo znanega čebelarskega pisca pojasnujemo zato, ker je jedro našega programa odbire ravno v tem, da odbiramo v okviru domače čebelje pasme in to med krajevnimi različki.

Dalje naj omenimo navedbo istega avtorja, ko pravi, da imajo kranjce iz Slovenije, romunske čebele, makedonske čebele iz Severne Grčije in nižje-avstrijske Sklenarjeve čebele približno enak kubitalni indeks in da jih po Göetze-ju ne moremo medsebojno razlikovati. Tudi v tem pogledu njegova trditev ni utemeljena. Tudi v tem primeru gre za bistveni sestavni del naše delovne metodike.

Göetze (1940) poroča o morfološko različnih najdbah kranjske čebele na področju Jugoslavije. Isti avtor leta 1964 izrecno poudarja, da je v okviru vsake velike pasme — za kakršno ima tudi kranjsko — mogoče s krilnimi indeksi razlikovati krajevne rodove.

Naše analize 2.052 kubitalnih indeksov čebel iz Makedonije in 4.567 čebel iz Slovenije prepričljivo dokazujejo, da je mogoče čebele iz Makedonije in Slovenije na temelju preračunavanj kubitalnega indeksa zanesljivo medsebojno razlikovati. Še več! Merjenja teh krilnih indeksov pri posameznih čebeljih populacijah iz Slovenije so pokazala, da so tudi med njimi visoko signifikantne razlike. Prednje navedbe Albera smo morali primerjati z našimi ugotovitvami zato, ker so bile objavljene brez pojasnil, nanašale so se pa na našo čebelo in bi zato lahko vzbudile pri naših čebelarjih — vzrejevalcih neupravičeno negotovost ali morda celo malodušje pri tistih, ki tudi odbirajo.

V luči naših razmotrivanj so tudi nekoliko drugačna merila za plemenilne postaje, plemenišča, kjer naj se mlade matice prašijo s troti iz odbranega čebeljega rodu. Kot smo že rekli, izhajamo pri odbiri iz krajevnih rodov, kakršni so se v različnih krajevnih razmerah v posameznih okoliščinah izoblikovali v daljših obdobjih in za katere smo z dednimi analizami ugotovili, da malo variirajo, da so konsolidirani, ustaljeni. Vsak takšen okolišč, z enim ali več čebelnjaki, je v naših očeh plemenišče, kamor lahko prinašamo mlade matice v praho in od takih potomcev lahko pričakujemo večjo vitalnost. Dokler nam namreč primerjave med takšnimi krajevnimi rodovi ne pokažejo tistega ali tistih, ki se po gospodarskih lastnostih posebej odlikujejo, dotlej posameznim plemeniščem ne moremo priznati posebne prednosti. Prednost moremo dati tistim čebeljim populacijam, katerih matice so rodovitnejše in čebele manj nagnjene k rojenju. Rekli smo tudi že, da so plemenilne postaje posebne vrednosti v tujih, pasemsko mešanih deželah, med tem ko je pri nas takih, po naravi ustvarjenih postaj, še vedno razmeroma precej.

Istemu namenu naj služi npr. plemenilna postaja pod Zelenico, v katero je bilo vloženo dosti truda in ki ima na prvi pogled lepo lego. Zanj moramo pa biti na trdnem glede zanesljivosti plemenitve mladih matic — oddaljenosti od sosednih čebelnjakov, shajališča trotoev — glede katerih vlada v takoiimenovanih naravnih plemeniščih določena zanesljivost, ustaljenost.

Delavski svet Trgovskega podjetja Medeks nam je na našo prošnjo dodelil znesek Ndin 3.900.—. S tem nam je omogočil izvedbo našega programa predavanj, ki zajema v glavnem tečaje našega kulturno-prosvetnega programa za leto 1969. Trgovskemu podjetju Medeks izrekamo našo zahvalo.

Izvršni odbor ZČDS

NOVA POTA

JULIJ MAYER

Razni sodobni prijemi v kmetijstvu preoblikujejo sestavo obdelovalne pokrajine. Kemična sredstva uničujejo plevel in s tem cvetje, ki je osnova za življenje čebel. Zato išče sodobni čebelar nove prijeme. Prizadeva si, kako bi hitreje opravljal potrebne posege v čebelno dogajanje in morda s tem lahko upravljal večje število družin, s prevažanjem pa nudil čebelam pašo, ki jo v domačem kraju izgublja.

Enake težave imajo skoro vsi čebelarji v Srednji in Zahodni Evropi. Zato si pogledjmo, kako drugod rešujejo težko vprašanje sodobne čebeloreje. Zadnja desetletja se je uveljavila težnja, da naj bo prezimujoča družina »velika«. Taka družina pa zahteva več prostora in tudi večjo zimsko zalogo. Zato so začeli prezimovati čebele v dveh nadstropjih brez matične rešetke, vendar tako, da so razmak med obema nadstropjema znižali na 6 mm.

Posrečeno rešitev v tem pogledu je izvedel čebelar praktik M., ki čebelarji z listovnimi panji na 10 satov Kuntscheve mere $32,8 \times 25$ cm. Že več let prezimuje svoje čebele z uspehom v dveh nadstropjih. Lansko leto je še vpeljal avtomatsko električno ogrevanje panjev, ki ga je vključil kmalu po prvem pomladanskem izletu. Ob prijetni toploti se družine dobro razvijajo in ob pozneje vključenem pitanju na zalogo matice močno zalegajo. Že sredi aprila sta bila oba nastavka natrpana čebel. Ob ugodnem vremenu leta 1968 so panji lahko temeljito izkoristili pašo na sadnem drevju in čebelar M. je v maju natočil poprečno po 15 funtov medu na panj.

Toda M. je šel še korak dalje. Izkušnja nam je pokazala, da zalega dobra matica ob dobri paši neverjetne količine jajčec in da postanejo čebele iz teh jajčec šele v juniju koristne za nabiranje medicinske. Normalno pa v juniju njegov okoliš ne nudi nobene omembe vredne paše. Zato si je čez zimo napravil primerne zabojčke na tri sate, ki jih lahko porine tik do satov v panju. S tem je povečal spodnje nadstropje na 15 satov, toda ne zato, da bi matica imela več prostora za zaleganje, ampak da pripre matico od srede aprila dalje za nekaj tednov. Eno stranico tega zabojčka tvori namreč matična rešetka, ki omogoča čebelam prehod v panj in zopet nazaj. Utesnjena matica ne more več neovirano zalegati, čebelar smotrno naravnava njeno zaleganje, ker od časa do časa vzame iz panjička sat pokrite zalege in ga nadomesti s satnico. Ob pojemačo paši konec maja ali v juniju spusti matico zopet v prejšnje plodišče, sate z zalogo iz dostavka pa zamenja z obrobnimi medenimi sati. V začetku junija je iztočil poprečno še po 17 funtov na panj. Skupno je torej pridobil na panj po 30 funtov, kar je vsekakor odličen uspeh v primerjavi z drugimi čebelarji, ki so iztočili vsega komaj po 8 — 10 funtov medu na panj. Poleg tega je na ta način prebrodil pomladanski vzpon brez rojenja, kar je treba beležiti tudi kot velik uspeh.

* * *

Trinadstropni panji so bili znani že zdavnaj. Tak panj je bil prosluli dunajčan, s katerim je tedanje čebelarsko društvo Gradec plačevalo slovenskim čebelarjem s Spodnjega Štajerja pristop k nemškemu društvu. Eden najsposobnejših čebelarjev sedanje Nemčije, W. Runte, čebelarji že dolgo v

trinadstropnih panjih Zandrove mere 24×22 cm, vsaka obsega po 14 satov. Do pomladne paše na sadnem drevju operira z enim plodiščem in enim mediščem. Proti koncu te paše zasede tretje nadstropje z 8—10 sati zalege iz plodišča ter drugimi praznimi sati. Plodišče izpolni s satnicami in že izdelanimi sati. Zaradi odzema zalege panj ne roji, čeprav so čebele povezane z zgornjima nadstropjema preko matične rešetke. Take družine so sposobne popolnoma izkoristiti tudi nenadne, toda kratkotrajne gozdne paše v juniju ali juliju. V letu 1961 so v poprečju prinesle družine iz dveh nadstropij po 30 funtov, družine iz treh nadstropij pa po 65 funtov medu na panj!

* * *

Še na izvirnejši način rešuje vprašanje velikih družin čebelar Hölzer. Ker je sam mizar, si je izdelal panje na štiri nadstropja, vsako obsega po 14 satov Freudensteinove mere $33,8 \times 20$ cm. Med drugo in tretje nadstropje je trdno vgrajena matična rešetka. Razmaki med posameznimi nadstropji so visoki po 6 mm, le pod spodnjim je 3,5 cm globok prostor, kar zadostuje za pitalna koritca.

Vsako nadstropje je samostojna enota, ki se kot celota potegne na sankah iz panja. Njegove čebele prezimujejo v dveh nadstropjih plodišča, vendar ju na jesen zožuje, pač po moči družine.

Prvi poseg v panj opravi na pomlad ob cvetenju ive. Brez vsakega pregleda zamenja obe nadstropji. Tako se gnezdo močno razširi po obeh nadstropjih. Ob cvetenju sadnega drevja odpre delno tretje nadstropje z iztočenim satjem. Vse leto ima v vsakem nadstropju plodišča po en gradilni satnik. Kakor hitro sta popolnoma izdelana, sledi prvi razširjevalni poseg. Izkušnje so mu pokazale, da se družine bolje razvijajo, ako prestavlja sate z vrha navzdol. Zato vzame iz gornjega plodiščnega nadstropja 2 sata zalege in ju namesti poleg spodnje zalege, zgoraj pa vloži 4 satnice. Kakor hitro so te satnice izdelane in zaležene, izvrši drugi enak razširjevalni poseg. Zgoraj zopet vzame 2 sata zalege in ju namesti spodaj poleg zalege. Zgoraj zopet doda 4 satnice. Po potrebi ponovi operacijo še enkrat, da sta obe nadstropji plodišča popolnoma napolnjeni. Pri manj rodovitnih maticah lahko odpade tretji poseg.

Nadaljnji poseg v panj sledi, ko so vse satnice izdelane in zaležene. Tokrat odpre četrto nadstropje s 4 sati zalege iz plodišča, kamor zopet namesti same satnice.

Zaradi takega širjenja odpade vsako pregledovanje glede morebitnih maticnikov. Gnezdo samo je ves čas nedotaknjeno, z izjemo, kadar prestavlja zalego brez matic.

Runte je zelo skeptično prebiral Hölzerjeva poročila o uspešnem preprečevanju rojenja in o medenih donosih. Zato se je odločil, da izkoristi njegovo povabilo in je 7. 8. 1968. nenadoma obiskal njegov čebelnjak. Rade volje mu ga je Hölzer prepustil in Runte je svoje ugotovitve strnil v tele točke:

— Vse družine so bile izredno močne in sposobne za prevoz na jesensko pašo:

- povečini so družine zasedale 40 do 48 satov;
- vse družine so imele izredno veliko medene zaloge, nekako dvakrat večje kot njegovi panji;
- vsi panji so kazali, da jih dolgo ni nihče odpiral;

- pri vseh spodnjih nadstropjih plodišča je bilo mnogo pokrite zalege, v zgornjih plodiščnih nadstropjih pa obilo zalege vseh starosti;
- v spodnjem delu plodišča so imeli panji mnogo obnožine, s tem je imel Hölzer že zagotovljen uspešen pomladni razvoj;
- v drugem nadstropju plodišča so bili nad zalego debeli medeni venci;
- med za točenje je bil v zadnjih satih obeh plodiščnih nadstropij in v prednjih satih obeh medišč;
- vse družine so imele v gradilnikih obilo trotje zalege vseh starosti;
- pri vseh družinah je bilo v plodiščih povečini le letošnje satje.

Za prevažanje na pašo so ti panji zelo dobri, ker je celoten sestav le visoka enota. Moti le precejšnja teža panja. Toda pri sodobni mehanizaciji, v mislih ima kamione z vgrajenim dvigalom, kot jih imajo tudi naša lesna podjetja za prevažanje hlodov, je tudi to vprašanje zadovoljivo rešeno.

Literatura

1. D. Pr ü g e r: Ist eine zeitweise Bruteinschränkung berechtigt = Ali je začasno omejevanje zalege opravičljivo? NWD Imkerzeitung 9/1968.
2. W. R u n t e: Ungeschröpft durch alle Trachten — Skozi vse letne paše brez narejencev. — NWD Imkerzeitung 10/1968.

FOTOGRAFIJA V ČEBELARSTVU

FRANČEK SIVIC

V človeku je nekaj, kar ga sili, da svoja čustva, zapažanja in mišljenja posreduje drugim ljudem okoli sebe bodisi z živo besedo, pisano besedo, z glasbo, sliko itd. Eno najvažnejših izraznih sredstev je fotografija, ki je v razmeroma kratkem času prodrla na skoraj vsa področja človekovega udejstvovanja, tudi v čebelarstvo.

Čebelarji imajo podobno kakor lovci, ribiči, gozdarji in alpinisti obilo prilike, da spoznavajo lepote narave. Zanimivo je, da si je naša fotografija ravno med slednjimi širok krog navdušenih pristašev, medtem ko je naletela pri čebelarjih na manjši odziv. To je tudi razumljivo, saj zahteva fotografiranje majhnih bitij, kot so čebele, nekoliko več znanja in več tehničnih pripomočkov.

Navadno se zadovoljijo danes čebelarji — fotoamaterji s posnetki, napravljenimi na razdalji enega metra. Takšno fotografiranje je zelo preprosto, zanj je dober vsak fotografski aparat brez posebnih dodatkov. Najpogostejši motivi so: skupina čebelarjev pred čebelnjakom, cvetoče drevje, pokrajine, ogrebanje rojev, prevažanje čebel, pregled panjev, plemenilne postaje in podobno. Kakor hitro pa želimo fotografirati npr. čebelico na cvetu, stražarico na bradi panja, matico, ki pravkar zapušča matičnik, že potrebujemo nekoliko boljši aparat in nekaj pripomočkov.

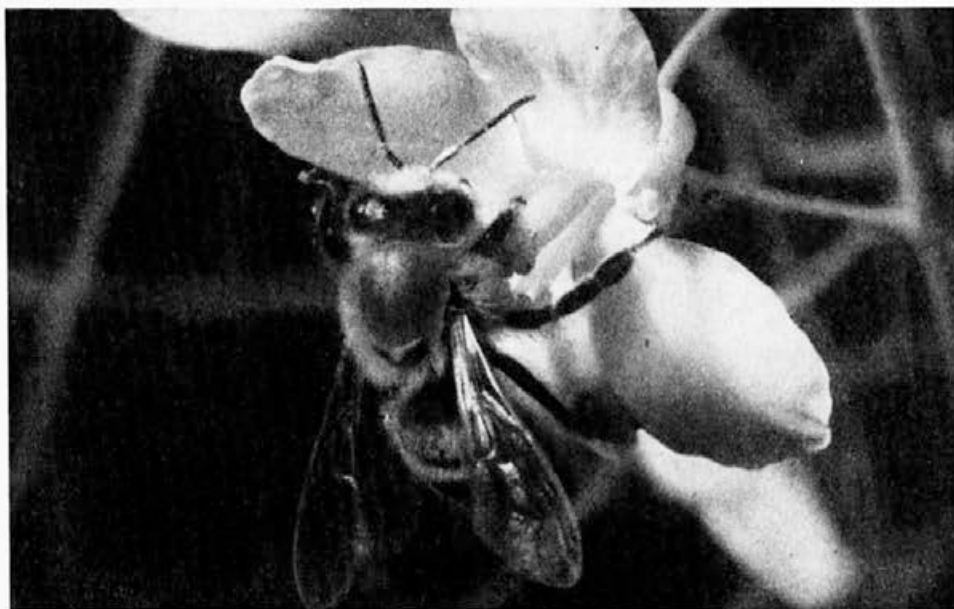
Danes je fotografska tehnika visoko razvita in trg je poln najrazličnejših fotoaparatorov. Čebelarjem, ki se zanimajo za fotografijo in se žele v tej dejavnosti poglobiti, priporočam, da si pri nakupu izberejo eno od zrcalno-refleksnih kamer z izmenljivim objektivom. Fotografiranje z aparatom te vrste je razmeroma lahko in preprosto, saj opazujemo predmet direktno skozi objektiv,

kar nam omogoča, da ga dobro zajamemo in pravilno nastavimo ostrino slike. Objektiv mora biti izmenljiv. Kadar slikamo na razdaljo nekaj decimetrov ali celo centimetrov, moramo vstaviti med objektiv in ohišje aparata vmesne obročke. Čim več je teh vmesnih obročkov, tem bolj na blizu lahko slikamo.

V prodajalnah je moč kupiti različne vrste zrealno refleksnih fotoaparatov; izbira je odvisna predvsem od zajetnosti naše denarnice in od stopnje navdušenja za ta »konjiček«. Najcenejši je ruski aparat znamke »Zenith«, ki stane okrog 720 Ndin. Pri nas je zelo popularna nemška »Praktika«, ki jo dobimo že za 1000 Ndin. Priporočam zlasti slednjo, ker se pri nas lahko zanjo kupi tudi vse dodatne dele.

Za fotografiranje čebel je skoraj neobhodno potrebno uporabljati umetne izvore svetlobe, med katerimi je najprimernejša elektronska bliskavica. Tudi teh je na našem trgu več vrst, cene pa se gibljejo od 200 Ndin navzgor, kar je seveda odvisno od kvalitete in jakosti. Čim krajša je razdalja med predmetom in objektivom aparata, tem bolj mora biti predmet osvetljen. Značilno za bliskavico je izredno močan, kratkotrajen blisk, ki navadno ni daljši od 1/1000 sekunde. To je za čebelarja — fotoamaterja izredno ugodno, saj mu je v vsakem primeru zagotovljena ostra slika kljub temu, da se čebela neprestano giblje.

Fotografskih motivov je za čebelarja z zrealno refleksno kamero brez števila. Potem, ko ima zbranih že veliko posnetkov, je treba le-te sortirati glede na njihovo vsebino: čebelarska opravila, medeče rastline, življenje čebel, čebelji sovražniki, bolezni itd. Iz leta v leto se zbirka širi in dopolnjuje s tehnično in vsebinsko boljšimi posnetki. Pogosto se v čebelarstvu zgodi kaj nenavadnega in zanimivega, kar je vredno zabeležiti na filmski trak. Spom-

nimo se samo znane fotografije čebelarja, ki ima namesto brade lep roj na obrazu, ali pa roja, ki se je vsedel na tramvajsko žico sredi mesta. Tak ali podoben posnetek bo dobil vsekakor najodličnejše mesto v vaši zbirki.

Zadnje čase so zelo priljubljeni barvni diapozitivi. Fotografirati na barvni dia-film ni nič težje kakor na črno-belega, samo na pravilno osvetlitev predmeta je treba nekoliko bolj paziti. Sedaj potrebujemo še projekcijski aparat ali dia-projektor, ki prikaže močno povečano sliko na steni ali na platnu. Iz diapozitiva vedno lahko naredimo sliko na papir, ali barvno ali pa črno-belo.

Na Zapadu je znan pojem družinske fotografije. Skupni izleti v naravo, družinski dogodki, zlasti pa počitniška doživetja, nudijo obilo zanimivih motivov. Ob dolgih zimskih večerih se stari in mladi člani družine zberejo okoli diaprotektorja v topli sobi in si ob gledanju barvnih diapozitivov na platnu pričarajo lepe spomine na prijetne dni. Kaj bi ne bili lepi in privlačni tudi sestanki čebelarških družin, če bi se našlo med člani nekaj fotoamaterjev in pokazalo z barvnimi slikami na steni, kaj so zanimivega doživeli v preteklem letu? Saj smo tudi čebelarji kakor velika družina. Prepričan sem, da bi bila udeležba na takšnih sestankih skoraj vedno stoddostna. Marsikateri uspeli posnetek bi našel pot v Slovenskega čebelarja. Urednik bo vsake dobre fotografije iz srca vesel, saj bo tako naš list še več pridobil na pestrosti in kvaliteti.

Veliko bi lahko napisali o sami tehniki fotografiranja v čebelarstvu, žal pa članka ne smem raztegovati v nedogled. Tisti, ki so se že morda odločili za nakup fotografskega aparata in pa tisti, katerim sem morda zbudil zanimanje za to dejavnost, bodo našli v knjigarnah in knjižnicah obilo literature. Za pridobitev osnovnega znanja bo le-ta zadoščala. Spretnost v fotografiranju čebelarških motivov pa si bodo pridobili z ljubeznijo do dela, z vajo in z veliko mero potrpežljivosti.

KRANJSKA SIVKA JE ODNESLA ŠE ENO PRVENSTVO

MENCEJ MARTIN

Razumljivo je, da se čebelarji-praktiki zanimajo, katere čebele so najbolj produktivne, najbolj življenjsko sposobne, katere porabijo najmanj krme pozimi in v nemednih obdobjih poleti. Vse navedeno zavisi v precejšnji meri od trošenja čebeljih energij in njihove prizadetosti.

Koliko energij trošijo čebele, lahko presodimo po množini porabljene prehrane v določenem času. Znano je, da trošijo delovne čebele nekolikokrat več svojih sil kot pa čebele, ki mirujejo; prav tako je znano, da porabijo slabe družine pri nizki temperaturi precej več krme, kot pa močne družine.

Poraba krme pa ne zavisi samo od moči čebelje družine in vrste opravila, ki ga vršijo, ampak tudi od *pasme*. Tako je znani čebelarški strokovnjak Adam Kehrle že leta 1951. opozarjal, da družine kranjskih čebel zelo ekonomično uporabljajo krmne zaloge. Za primerjavo navaja italijanske čebele, ki porabijo veliko več medu poleti in pozimi kot kranjice.

Količino krmne porabe različnih čebeljih pašem lahko doženemo po količini medu, ki ga porabijo pozimi. Čebelarški institut v Sovjetski zvezi je

vršil v teku dveh let po enotni metodi posebne preizkuse glede porabe zimske krme raznih čebeljih pasem. Vzeli so krajevno srednjerusko čebelo, baškirsko (zaursko), sivo hribovsko kavkaško in kranjsko čebelo. Od vsake skupine so vzeli 9—15 čebeljih družin. O rezultatih preizkusov poroča I. N. Madebejkin v lanskim 9. številu Pčelovodstva.

Kakšne rezultate so dobili?

Zimska poraba krme v enem panju navedenih čebeljih pasem leta 1965—67

Pasme	Orlovska oblast (po podatkih I. O. Avdejevne)		Čuvaška ASSR (po podatkih I. N. Madebejkina)	
	kg	%	kg	%
Krajevne	1,80	100,0	1,08	100,0
Baškirske	1,89	105,0	1,20	111,1
Sive hribovske				
kavkaške	2,04	113,5	1,40	129,7
Kranjske	1,70	94,8	0,89	82,4

Iz razpredelnice je razvidno, da je v dveh poizkusnih zimah v orlovski oblasti in čuvaški republiki porabila kranjska čebela najmanj krme in sicer 5—18,5 % manj kot družine drugih preizkusnih pasem.

Da bi pa imeli popolnejšo predstavo o porabi krme raznih čebeljih pasem, so večkrat ponovili preizkuse v posebnih laboratorijih. Preizkuse so vršili s skupinami čistorodnih čebeljih pasem in sicer po 1200 do 1400 mladih delavk v skupini. Čebele so krmili s 50 procentno sladkorno raztopino. Dobili pa so naslednje rezultate:

Dnevna poraba krme in živa teža mladic osnovnih pasem v mg (1965—1966)

Pasme	Živa teža čebel	Použite 50 procentne raztopine			
		na 1 mg žive teže	na 1 čebelo		sigurnostni kriterij
			kg	%	
Krajevna	121,4	0,51	62,8 ± 6,22	100	—
Italijanska	106,7	0,48	51,0 ± 4,19	81,2	609
Daljnovzhodna	106,7	0,45	48,3 ± 4,06	76,9	769
Sive hribovska —					
kavkaška	109,2	0,45	47,0 ± 1,45	74,8	895
Kranjska	106,1	0,40	45,3 ± 2,52	68,9	951

Pri enakih pogojih so tamkajšnje krajevne čebele porabile 19—31 % več krme kot pa čebele drugih pasem. Čebele južnih pasem (italijanske, sive kavkaške, kranjske in tudi daljnovzhodne, ki so jih vzgojili od italijanskih) so lažje in mirnejše, kot pa severne. Te so manj krme porabile in to v odnosu na eno čebelo in enoto žive teže. Najbolj ekonomična se je pokazala kranjska čebela. Najmanjšo količino sladkorne raztopine so porabile na čebelo, in tudi na en kg žive teže, kar je pokazala nesporna statistična obdelava gradiva.

»Če končno povzamemo dobljene rezultate, predpostavljamo, da more kranjska čebela vzbuditi veliko zanimanje za praktično čebelarstvo, posebno še v krajih, ki niso kaj prida bogati na medonosnih virih«, zaključuje navedena dognanja I. N. Madebejkin.

TOČENJE IN PRODAJA MEDU

VIRMAŠAN

Ni lepšega užitka za čebelarja, ki stoji toplega junijskega večera pri čebelnjaku in opazuje vračajoče se čebele. Prijeten vonj se širi od zrelega sena. Sliši se še cvrčanje murnov. Na zahodu se pojavlja zarja zahajajočega sonca, še vedno priletavajo s paše vračajoče se čebele. Neslišno se spuščajo na brade in hitro izginejo med stražo v panj. Zadovoljen opazuje čebelar njih napete zadke. Topel zrak puhti iz panjev v čebelarjev nos in mu izvablja nasmeh na lica. Sliši se enakomerno, močno šumenje čebel iz panjev. Sedaj ve, da se je njegovo delo izplačalo in da bo kmalu imel nov med.

Vseeno bi bilo še prezgodaj začeti s točenjem, čeprav je satje v medišču večji del polno, dokler ni med zrel. So čebelarji, ki ne morejo dočakati tega dela. Že najdejo izgovor, češ predolgo čakanje zmanjša donos in čebele se polenijo, drugi se zopet boje, da bodo čebele utonile v medu.

Kdaj je torej pravi čas točenja? Le popolnoma zrel med je visoko kalorična hrana. Zrel je med šele tedaj, ko ga čebele popolnoma predelajo in dodajo razne snovi, zaradi katerih obdrži svojo hranilno vrednost. To je takrat, ko čebele medene celice izdelajo. Zato, dragi čebelar, le malo potrpljenja, raje nekaj dni pozneje kot prezgodaj. Tvoj namen je, da boš točil zrel med, a ne vodeno medičino. Sicer ne smemo čakati, da bi bil cel sat pokrit. Zadostuje, da je vsaj polovica na obeh straneh pokrita. Pri nezadostno pokritem satu poskusimo zrelost medu s tem, da s satom zamahnemo. Ako se med izcedi, še ni popolnoma zrel in moramo še počakati kak dan.

Izjemoma smemo točiti še ne zadosti zrel med take vrste, ki hitro kristalizira. To so razne mane ter med z repice, mecesna, hoje in smreke. Drugače pa točimo le res zrel med, ker le ta bo najboljši in si vsak kupec tudi želi.

Tu nastane vprašanje, katere sate bomo iztočili. V medišču vse sate, v katerih je popolnoma zrel med. Vse sate, ki niso pokrite ali le deloma, pustimo pri miru. Tu bi rad opozoril še na nekaj zelo važnega. Ako točimo po končani paši, moramo vedeti, koliko časa bo trajala brezpašna doba in tej primerno mora ostati medena zaloga v panju. Zavedajmo se, da čebele v brezpašni dobi ne morejo živeti od zraka, temveč od tega, kar so prej nabrale.

Nekateri čebelarji imajo to slabo navado, da tudi plodišče »pomolzejo«. Naše načelo naj bo: medišče je naše, a plodišče čebelino. So sicer izjeme, ko mora čebelar seči tudi v plodišče, a to le v izjemnih primerih.

1. So panji, ki znosijo vse v plodišče, vsako prazno celico sproti zalijejo z medom. S tem tako omeje zalego, da so ob koncu paše skoro brez čebel, posebno brez mladice. Takim panjem moramo odvzeti medene sate in dati prazne, da bodo matice imele prostor za zaleganje.

2. Ob izredno dobri paši, ko so znaki, da bo še trajala.

3. Ves med, ki ni primeren za zimsko hrano, kot je smrekov, hojev, koštanjev in razne mane, moramo odstraniti.

4. Ako moramo po zadnjem točenju začeti s krmljenjem na zalego ali pa na zimsko zalogo.

Nikdar pa ne smemo točiti satov s pokrito ali odkrito zalego niti z jajčeci. Tako imenovane medene klobase nad zalego pustimo lepo v miru, ker ravno te so pravi blagoslov za čebeljo družino.

Sedaj, ko vemo, koliko moramo in smemo iztočiti, pripravimo vse, kar bomo rabili. Vse orodje mora biti popolnoma čisto. Tudi med delom ne varčujemo z vodo in z njo večkrat očistimo posebno nož, vilice in sito. Posoda za med mora biti snažna. Za med ne smemo rabiti lesene posode, v kateri je bila prej mast. Les vpija mast, a med jo spet izsesa. Za kupčijo bi tak med še bil, a za čebele ni dober. Najboljša posoda so čisti železni ali emajlirani sodi ali lonci. Tudi nase čebelar ne sme pozabiti. Večkrat se mora umiti. Ako se pri delu močno potí, mu kmalu povedo čebele, kaj jim ni všeč. Pokažejo mu s tem, da ga huje pikajo. Zato le večkrat vodo nase in obema bo prav. Snažnost čebele naj bo tudi čebelarjev vzor.

Dobro je, če pri točenju satje posameznega panja stehiamo. Le tako imamo natančno kontrolo za vsak panj. Tako vidimo, kateri panji so res dobri medarji, katere se splača odbrati za plemo! Le natančna tehtnica nam pokaže vse dobre in slabe lastnosti panja. Naj ne zadostuje poprečni donos vseh panjev, dobrih in slabih. Biti moramo na jasnem glede vsakega panja, kaj moremo pričakovati od njega.

Za čiščenje medu pri točenju pride v poštev le dvojno gosto sito iz žice, ki ne rjavi. Med se mora med točenjem sam odtekat v podstavljeno posodo, ne da bi ga silili. Sito moramo med točenjem večkrat z vročo vodo oprati. Ne smemo ga potopiti vanjo, ker s tem se vosek stopi in mrežo zamaši, moramo ga z nasprotni strani sprati in s tem odstranimo voščine.*

Prečiščen med mora v posodi še dozoreti, preden ga damo v promet. Najbolje je, da ga imamo v večjih posodah in ga pustimo dalj časa zoreti. Medtem ga vsak dan dobro premešamo, da vrže vse iz sebe. Te pene vsak dan sproti poberemo z njega. To ni slabši med, vendar za kupčijo ni dober. Če ga je več, ga shranimo za pomladno pitanje, ker ima v sebi dosti cvetnega prahu. Tudi za domačo porabo je dober.

Kam sedaj z medom? To vprašanje mori čebelarja posebno ob dobri letini. Lansko leto te skrbi nismo imeli. Danes, ko skoraj povsod konkurira inozemski med z nizko ceno, je težko držati dobro ceno. Če hoče čebelar držati ceno s tujimi, nima od čebel nobene koristi. Ne škoduje le sebi, temveč tudi drugim čebelarjem, ki ne morejo svojega medu prodati po pravi ceni.

Za prodajo je treba tudi nekaj reklame, bodisi ustne ali pismene. Dobro se obnesejo tudi brezplačne poskušnje medu. Najboljša reklama pa je res dober in čist med. Dober ali slab glas seže v deveto vas tudi pri medu.

Marsikateremu čebelarju dela pri prodaji medu ravno posoda največje preglavice. Dobi se sicer lična papirnata, steklena in pločevinasta posoda. Le žal, da je precej draga. Težko jo čebelar všteje v že itak nizko ceno medu. Sicer pride večina kupcev s svojo posodo. Za te imejmo pripravljen vedno čist celofan papir in primerne gumice. Pri tehtanju ne glejmo na vsako deko, rajši jih dajmo nekaj več kot premalo. Marsikateri kupec doma vse pretehta in če dobi dobro mero, bo tvoj stalni odjemalec. Tudi glede cen ne smemo

* *Urednikova opomba:* Točenje gre veliko hitreje od rok, če medu ne cedimo, ko priteče iz točila. Ob točenju je med včasih kar gost in moramo neprestano čistiti in menjati cedila. To pa je zlasti na zunanjih in oddaljenih pasiščih preveč zamudno. Neprečiščen med natočimo v posode ali sode. Med sam vrže na površino vse, kar ne sodi vanj. Čez nekaj dni potem samo poberemo in očistimo vrhno plast medu v posodi. Če je že treba, potem precedimo med raje doma, kjer je bolj udobno in več časa kot pa na pasiščih.

delati razlike med stalnim in novim odjemalcem. Za vse enaka mera. Danes ne ostane nič skrito in razlika v ceni se kmalu izve, kar je le v škodo čebelarju. Pač pa se lahko oddolžimo stalnemu kupcu s tem, da mu ga nekaj podarimo. Zavedati se moramo vedno, da moramo mi iskati kupca, ne kupec nas. Glejmo, da bo dobil kupec za dober denar tudi dobro blago. Tako tudi v dobri letini ne bomo imeli skrbi, kam z medom.

KDAJ ČEBELE LAHKO UMORIJO SVOJO MATICO

FRANC CEROVSEK

Čebele svojo matico pogosto umorijo ali bolje rečeno stisnejo v klobčič, kjer ji ne preostane drugega kot mučna smrt. Vsak čebelar ve, da se dogaja to ob rojenju in preleganju, ob prašitvi matic, kadar zaide v drug panj, ali ko čebelar nepazljivo prestavlja sate iz panja v panj. V teh okoliščinah gre za odvečne ali tuje matice v družini in čebele jih odstranijo. To je čebelarjem nekako povsem razumljivo.

Nasprotno in zelo malo znano pa je, da umorijo čebele svojo matico tudi ob drugih priložnostih. Že več let opazujem in skušam ugotoviti vzrok, zakaj izgine včasih kakšna mlada, že označena matica. Prvič sem opazil, da so čebele obdale svojo matico in jo stisnile v klobčič. Menil sem, da je to zgolj slučaj. V plemenilčku sem označil matico in jo za nekaj minut priprl v matičnico, da se barva posuši. Vselej, kadar vračam matico, pazim, kako se vedejo čebele do nje. To je povsem mogoče le v steklenem plemenilčku. Čebele so bile v njem borbeno razpoložene in takoj nato sem že opazil matico v klobčiču. Komaj sem jo rešil, saj ji je pretilo še hujše kot kaki roparici. Priprl sem jo v matičnico, k njej pa sem dodal nekaj mladih čebel, ki ji prej niso stregle po življenju. Matico sem pustil v plemenilčku priprto nekaj dni. Ko sem jo izpustil, je bilo vse prav. Sprejele so jo in še danes lepo zalega.

Minilo je potem več časa. Nisem bil tako pozoren do tega, pa so mi uničile še dve matici. Sedaj vsakokrat opazujem matico in čebele. Pazim in vselej mi uspe rešiti vsako matico, pa čeprav je že stisnjena v klobčiču.

K temu naj omenim še to, da se ne zgodi to samo pri označevanju, temveč tudi pri pripiranju in dodajanju opršenih matic. Nekoč sem pregledoval panj, ki ga je bilo treba znotraj nekoliko popraviti. Na kozico sem zložil vse sate iz plodišča. Matica je begala sem in tja po satih in nazadnje jo opazim na tleh. Zaprl sem jo v matičnico, in medtem v panju vse uredil. Ko pa sem jo po opravljenem delu spustil na sat, so jo čebele takoj stisnile v klobčič in rešil sem jo, kot sem bil že opisal.

Bodimo previdni pri maticah. S tem bomo obvarovali marsikatero dobro in mlado matico, ki nam je vselej dragocena.

Op.ur.: Lak za označevanje ne sme imeti premočnega vonja, nikakor pa ne sme biti to lak za nohte! Čebele bodo matico takoj umorile. Najbolj se je obnesel alkohol, v katerem je raztopljen beli šelak. V lekarni lahko dobimo butil alkohol, ki je najbolj primeren. Že leta in leta označujem matice kar na satu in še nikdar mi niso nobene uničile, čeprav jih ne pripiram.

PRŠICA IN PREVOZI ČEBEL

ANTON NOVAK

V 5. številki Slovenskega čebelarja je bil objavljen članek tov. Resnika o okužbi čebel po pršici. Po njegovem je bila ugotovljena pršica na območju občine Lenart ter na več krajih občine Maribor. Jasno je, da je bilo ČD Maribor postavljeno pred težko nalogo, da žarišča pršice zatre. Težave so bile povedane že v prej navedenem članku, da namreč letos ni bilo mogoče dobiti pravočasno zdravila folbeks. Vse to mora nas čebelarje napeljati k temu, da imamo folbeks lističe v zalogi vsaj za štirikratno plinjenje, tako da lahko začnemo pliniti pravočasno. Le tako lahko opravimo plinjenje v aprilu in maju, ko je najkoristnejše. Veterinarska inšpekcija Maribor je zaradi pršičavosti do 15. junija 1968 odredila zaporo za vse območje občine Maribor in to tako, da se iz te občine in v to občino ni moglo prevažati. V tem času navadno zamedo smreka. Prevozi na območju občine Maribor pa so bili, kakor mi je znano, dovoljeni. Zdi se mi, da je očitek, da čebelarji prevaževalci ponovno prinašamo pršico v te kraje, vendarle pretirani. Znano mi je, da v letošnjem letu na okuženem območju niso tako plinili, kakor bi morali. Prepričan sem, da bomo letos ponovno našli žarišča pršice na terenu Maribor, kjer plinjenje ni bilo tako opravljeno, kakor bi moralo biti.

Pršica je bila odkrita nekako v začetku tega stoletja. Pojavila se je v Angliji. Do sedaj je prepotovala druge države, to je Belgijo, Holandijo, Francijo, Nemčijo, Švico ter Avstrijo. K nam je prišla vsekakor iz Avstrije. Možno je sicer, da so avstrijski čebelarji na svojem terenu pršico zatrli. Nobeni od prej navedenih čebelarjev, tedaj niti Belgijci niti Francozi, Nemci, Švicarji in Avstrijci pa niso mogli preprečiti njenega širjenja. Res je bilo uspešno zdravilo zoper pršico pozno odkrito. Tudi na območju občine Gornja Radgona je bilo v letu 1967 odkrito žarišče pršice. Zaradi tega veterinarska inšpekcija ni zaprla celotnega območja občine Gornja Radgona, ampak je odredila zaporo le nekako tri kilometre okrog okužbe. Preventivno pa je bilo plinjenih okoli 500 AŽ-panjev. Veterinarska služba je čebelarje obvestila že spomladi 1967, da ne bodo dobili dovoljenja za prevoz čebel, tudi če so izven območja okužbe, če ne bodo čebel preventivno plinili zoper pršico. Preiskave o tem, ali je določena družina okužena po pršici, so dosti dražje kakor pa zdravljenje. Težko je trditi, če čebele niso bile poslone na pregled, da niso pršičave. Najbrž bi bilo najbolje, da bi morali vsi čebelarji vsako drugo leto vsaj nekaj časa čebele preventivno zdraviti zoper pršičavost. Po nekajkratnem takem plinjenju naj bi se vzeli vzorci tu in tam in čebele poslale na pregled. Zdravilo folbeks je po izkušnjah naših čebelarjev uspešno. V letu 1967 smo zdravili okužene čebele pod nadzorstvom veterinarske službe v Plitviškem vrhu. Plinjenje je bilo opravljeno osemkrat in to vsak teden enkrat. Ob vsakem plinjenju smo uporabili folbeks-listič na družino. V letu 1968 smo na pomlad tako zdravljene čebele poslali na pregled v Ljubljano na Veterinarski zavod. Iz Ljubljane smo dobili poročilo, da so čebele zdrave.

Vsi čebelarji se moramo zlasti brigati za to, da bomo imeli zdrave čebele. Res je sicer, da pri zdravljenju zoper pršico s plinjenjem s folbeksom pade tudi kaka matica. Število padlih matic zmanjšamo tako, da damo čebelam dan ali dva pred plinjenjem vsaj en liter medne ali sladkorne raztopine.

Izgleda, da v tem primeru čebele, ki se zaradi plinjenja razburjajo, planejo po odprtem medu ali sladkorju, ne pa po matici. Matice se najbrž zaradi tega zaduše, ker jih čebele v razburjenju obkolijo, da bi jih zaščitile.

Znano je, da pršičave čebele takoj po okužbi ne propadejo. Prvo leto se okužba mogoče sploh ne pozna. Mogoče je, da je enako tudi drugo leto. Brez zdravljenja se seveda čebele pršice ne morejo nikoli odkrižati. Čebelarji se bomo pač tako znebili tovarišev, ki ne bi hoteli prostovoljno brez odredbe veterinarske inšpekcije čebel preventivno pliniti, ker jim bodo čebele umrle. Mislim, da je potrebno razmisliti, da bi Zveza čebelarских društev za Slovenijo proučila temeljito vso zadevo glede pršičavosti in vsem čebelarjem priporočila, da vsaj nekaj let preventivno čebele vsako drugo leto plinijo. To bi veljalo seveda tudi za nečlane. Če bi vsi vsaj nekaj časa, vsaj vsako drugo leto plinili, bi ne bilo potrebno omejevatı prevozov zaradi pršičavosti. Tudi v druge republike bi v takem primeru naši čebelarji lahko mirne duše vozili. Sicer pa ne vemo, če ni pršica tja tudi že prodrła.

GRMOVEGA FRANCETA ŽENITEV

FRANCE GUNA

Proo poglavje

Nocoj pa gremo snubit jo
po tisti stezi za vasjo...

Če v zasavskih hribih danes povprašáš vedrega ali šegavega čebelarja, koliko strdi je pridelal, ti bo marsikateri veselo ali pa tudi hudomušno odvrnil: »Toliko že, da ne bi prišel v zadrego kot Grmov France.«

»No, zdaj pa toliko vem kot prej«, sem si mislil, ko sem prvič trčil ob takega zasegljivega kljukca in sem bil primoran mirno spraviti v žep zamotani muhasti odgovor. Ko pa sem naletel pozneje še večkrat na točno iste izgovore, me je pa vendar začelo zanimati, od kod to namigovanje na Grmovega Franceta. Tako sem po vztrajnem prizadevanju končno le zvedel lépo in veselo, a vrhu tega čisto resnično storijo, ki si jo velja zapomniti.

Zgodilo se je na sončnem in zelenem pobočju tistega koščka te lepe naše domovine, ki leži med tremi svetimi gorami — med Sveto goro, Sveto planino in Svetim Kumom; tako namreč so še do nedavnega naši očetje spoštljivo nazivali te tri znamenite zasavske vršace v osrčju Slovenije na tromeji med Gorenjsko, Dolenjsko in Štajersko.

Tu torej, na tej naši zemlji je živel, delal, se ubadal, trpel in čebelaril s svojimi sedmimi panji Grmov France, marljiv fant, — sicer že nekoliko v letih, toda dober in pošten fant, kakor se za slovenskega čebelarja spodobi. Čebel res ni imel veliko, toda na tistih svojih sedem panjev je držal kakor cesar na deželo. Poleg revne bajte in malega vrta okoli nje ter grčavih težkih dlani, svojega edinega premoženja, mu je bil uljnjak najdražji zaklad in najvišji ponos.

Četudi pa se je s to imovino kar mirno in zadovoljno prebijał skozi resno življenje, je vendar silno pogrešal eno: dobro in ljubečo ženo, ki bi mu podprla tri vogle njegove skromne, tihe domačije.

»Če le še to dosežem«, tako je preudarjal, »ne potrebujem potlej prav ničesar več«. — Pa je tudi že imel nekaj vpeljanega. Uspelo mu je namreč, da si je pridobil srce in ljubezen Rožančeve Marjane, kar si je štel še v posebno čast. Zakaj bila je res čedno in postavno dekle, črnih las, cvetočih lic in bistrega obraza, — kri trdne in ugledne kmečke družine v Brezju. — Zdaj bi moral dobiti torej le še njeno roko, kot se reče.

Ali kaj, — saj veste, kako je na kmetih že od njega dni: če nimaš grunta, — potem nimaš nič, nisi nič in ne veljaš nič. Vse telesne sposobnosti in vse duševne vrline ti nič ne pomagajo. Prav zato je že Prešeren razočaran potožil, »da le petica da ime sloveče, da človek tolko le velja, kar plača.« — Tudi za Franceta je bilo to usodno. Kolikokrat je namreč stopil pred starega Rožanca ter poprosil za roko ljubljene dekleta, vsakokrat je bil zavržen: »Na kaj jo boš pa vzel? Če že tebe tare revščina, ni treba da bi trla še njo!«

France in Marjana sta bila že čisto obupana: leta so tekla, a oče o kaki ženitvi še slišati ni maral več. — »Še enkrat poskusim, potem pa — konec«, odloči France sam pri sebi v svoji užaljenosti ter se na cvetno nedeljo s težkim srcem še enkrat napoti v breg proti Brezju.

»Oča, pa bi se le dali pogovoriti...«, je začel s plaho negotovostjo. Zavaljo Marjance... mislim... Za nobeno doto ne vprašam, le takole bi se domenila: vi meni Marjanco, jaz pa vam toliko medu, kolikor bo dekle na vagi potegnula. V jeseni na kvatrno nedeljo naj bi se pa odločilo.«

Marjani, ki ni nič vedela, da France spet pride, pa je v kamrici za priprtimi vrati ujela njegove besede, je zaprlo sapo. France sam pa se je tudi kar koj ustrašil svojih lastnih besed, zakaj stari Rožanc, — čeprav od teže let že nekoliko upognjen, — je stal zdaj pred njim vzravnán, dolg in mogočen, iz oči pa mu je bliskalo kakor nekdanj Krpanu, preden je v slovo najprvo odrvnčil, potlej pa še obtesal dunajsko gosposto.

»Koga? Mar smo zamorci ali Turki, da se bo za punco takisto barantalo! Če je kod katera na pròdaj, — moja ni. Šest hčera sem že poženil, — vse po krščansko, nobene po turško, — in tako bo tudi s to ali pa bo za zmeraj doma ostala. Kruha in dela ji ne bo manjkalo!«

Pa res ta ponosni možakar svojih hčera ni nikoli nikomur niti malo ponujal, — ne on, ne njegova žena. A če bi jih imel še sedem, bi mu niti ena ne ostala. Bile so čedne, pridne in dela vajene, da so se topli zanje. Marjana pa je vrhu tega slovela kot najzaljše dekle pod zagorskim zvonom.

Ubogi France bi rad vsaj malo popravil ponesrečene svoje besede, a dolgo ni mogel ne do sape ne do glasu, tako bridko so ga bile prizadele trde Rožančeve besede. Nazadnje je le izdaval: »Oče, saj nisem menil tako, — me ne smete nàpak razumeti! Saj sam dobro vem, da se Marjanca ne da ne kupiti ne plačati, pa če bi imel gore zlata. Ponudil sem pač, da vidite, da tudi čebelarji nismo kar tako.«

»Ata, ljubi ata, no pustite, — saj vas ne bom nikoli v življenju nobene pomoči prosila, samo Franceta mi nikar ne branite«, je Marjanca, ki se je med tem približala, vsa objokana skušala omečiti neizprosne očeta.

Pa je bilo tudi Rožancu na vso moč hudo, zakaj zelo rad je imel vse svoje otroke in silno se je bal, da kateri ne bi zabredel v nesrečo. Marjanca se mu je še posebno priljubila: zadnja je, ki zapušča rodni krov, rad bi jo videl srečno. Toda še vedno je bil mož, ki od svojega ni odstopil za karsibodi.

Zato bi se bila vsa stvar tudi to pot za Franceta in Marjano nemara prav tako porazno končala, kakor še vselej doslej, če ne bi bila posegla vmes še mati Anca, košata gospodinja Rožančeve kmetije. Smililo se ji je dekle, pa tudi fanta ji je bilo žal, ko je videla, kaj vse je pri volji storiti za Marjanco. Poizkusila je kar se da polahko, zakaj le tako si je upala kaj doseči.

»Tine, pa odjenjaj, saj tako iz vsega tega ne more nič biti. Pol centa medu tudi ni kakor pehar suhih hrušk, — pa še dosti bi ne bilo. Od kod naj ga pa vzame siromak!«

Pogodila je še bolje, kot si je mislila. Kdor zna, pa zna, — in ženske znajo. Tudi Rožanc je namreč v naglici preudaril prav tako, kot mu je namignila žena. Sam čebel ni nikoli imel, — taka zmotnjava je pač le za bajtarje, — pa se mu je zdelo za veliko, če je videl o božiču v kuhinji skodelico ajdovca, kupljenega za potico. — Tako se je zgodilo, česar še nekaj trenutkov prej ne bi bil nihče pričakoval, — stari Rožanc in čebelar Grmov France sta si udarila v roke: prvi, prepričan, da dekleta ne bo treba dati, ker snubec ne bo kos svoji ponudbi, drugi pa v trdni veri, da je Marjanca tako rekoč že njegova.

Za Franceta je bila ta cvetna nedelja najlepši dan njegovega dosedanjega življenja, in nekaj časa ni vedel, ali je res ali sanja. Najrajši bi objel in poljubil očeta in mater hkrati, a tega ni storil, zakaj Slovenci smo za take stvari preokorni; pri Srbih gre to čisto drugače, — brez zadrege. Francetu pa bi bilo preveč nerodno. Marjanco bi že poljubil, — o, to že, — seveda na samem, — vpricho matere in še očeta pa kaj takega ne bi tvegali.

Domov pa ni šel kar naravnost, temveč je tisti dan proti svoji navadi spotoma krenil v gostilno. Tudi za pijačo je dajal, da so se fantje čudili, — do svoje kočice pa se je prizibal glasno vriskajoč, ko je bila že vsa vas zavita v trdo temo.

* * *

Drugi dan po svojem nenavadnem snubljenju je bil France že navsezgodaj pri ulnjaku. Da vidite, s kako vnemo se je tisto pomlad zavzel za čebele! Ne vem, če je kje mati, ki bi tako skrbno negovala dete kot on svoje čebele. Češnja je bila v najbujnejšem cvetu, France je pa še kar pokladal in podžigal, krmil in dražil. Pa ne kake sladkorne raztopine, — kaj še! Sam najboljši čisti med, ki ga je skrbno čuval za najhujše čase! Je že menda tako

O svetem Juriju so mu čebele prisedale na bradah že v tolikih gručah, da so ga drugi čebelarji kar občudovali: »France, ti pa, ti!« — Nekateri so mu skoro zavidali: »Kaj, vraga, delaš, da imaš toliko živali!« — »Znati je treba«, se je zvito namuzal France s sladko skrivnostjo v vročem srcu. Na tihem pa si je vedno pogostejše ponavljal: »Zdaj šele vem, čemu čebelarim.« Nič čudnega torej, če je imel že pred majem vse prestavljeno, saj je bilo čebelam res pretesno v gnezdihi.

(Pa še ni konec, pride še lepše!)

TEČAJ ZA MIKROSKOPIRANJE

bo v Ljubljani 15. in 16. februarja 1969 z začetkom ob 9. uri na Biološkem inštitutu Medicinske fakultete, Ljubljana, Lipičeva 2

Tajništvo

IZ PRETEKLOSTI

JULIJ MAYER

V 16. in 17. stoletju so gojili čebele po samostanih, po župniščih in gradovih. Pravzaprav so čebelarili le njihovi podložniki, gospoda je uživala le dobrote tujega dela. Potreba po vosku je bila takrat zelo velika, ker so bile sveče edino dobro svetilo. Pa tudi zaradi medu so gojili čebele, ker je bil v tedanjih časih edino sladilo. Brižinski škofje so imeli na Gorenjskem obširna posestva, zato ni čudno, da so imeli tod toliko čebel. Ajdo so menda vpeljali v 16. stoletju in so jo na Gorenjskem radi sejali, ker je dobro obrodila in je dajala okusno in tečno hrano ob težkem poljskem delu.

Zaradi zgodnje pomladanske paše so matice zgodaj zalegale in so panji rojili še pred pravo glavno pašo v maju in juniju. Tako se je polagoma razvilo čebelarjenje na roje, posebno še, ker je pozno cvetoča ajda nudila čebelam obilno bero. Družine z mladimi čebelami, prvovrstnim medom in z veliko količino obnožine so izborno prezimovale.

Ker so bili panji tesno drug ob drugem, se je pokazala potreba, da so jih različno obarvali. Deloma zato, da so mlade matice s prahe laže našle svoj panj, deloma pa tudi, da si je čebelar laže zapomnil panj ob rojenju. Tako je prišlo v navado, da so panjske končnice vedno pestreje barvali. Iz tega se je razvila svojevrstna narodna umetnost, ki je zaživela v drugi polovici 18. stoletja in dosegla svoj višek nekako sredi 19. stoletja. Takrat pa se je začelo razvijati živalno trgovanje z živimi čebelami in poslikavanje panjskih končnic je polagoma zamiralo. Anton Janša je bil čebelar in tudi slikar panjskih končnic, samouk. Da bi se izpopolnil v slikarstvu, je odšel leta 1766. z bratom Lovrom na Dunaj, kjer sta se vpisala na slikarski oddelek akademije za upodabljačo umetnost.

Ob prihodu na Dunaj nista znala kaj dosti nemščine. O tem dokazuje vpisni list akademije, kjer sta sicer vpisana s popačenim imenom, vendar z rojstnim krajem »Näbresence«. Ko so ju namreč vprašali, kje sta rojena, sta pač po domače odgovorila »na Brezence«, kar je slovenščine neuki pisar zapisal »Näbresence«.

Gospodarska družba na Dunaju je leta 1769. razpisala prosto mesto učitelja za čebelarstvo na čebelarski šoli, ki so jo nameravali ustanoviti. V zapisniku številka 241 od 3. maja 1769. je zapisano, »da se je pred nekaj dnevi zglasil pri ravnatelju družbe neki Kranjec Janša, ki je po izredni nadarjenosti že znan na slikarski šoli akademije. Poteguje se za mesto čebelarskega učitelja, ker je doma imel tudi do sto panjev čebel in se je preživiljal od čebelarstva.« Ravnatelj družbe je hotel preveriti Janševo znanje in ga je povabil k. svojemu gradiču Aspern v bližini Dunaja, da bi tam opravljal njegove čebele. Janša je soglašal s tem v toliko, v kolikor mu bo ravnatelj akademije odobril zadevni dopust. Ves pogovor je potekal brez tolmača, kar izpričuje Janševo nadarjenost, ker se je v letu in pol dobro naučil nemščine.

Vidi se, da se je ravnatelj družbe dodobra prepričal o Janševem znanju in ročnosti pri opravljanju s čebelami. Njegov način čebelarjenja na roje je bil za Dunajčane velika novost, zato ga je priporočil za to mesto. Iz zapiska družbe dne 7. junija 1769. je razvidno, da je Janša začel čebelariti v Meid-

lingu, ker se je bal, da bi mnogo čebel potonilo v bližnji tekoči Donavi. Zapisnik od 8. novembra 1769. pa pove, da mu je bila priznana letna plača 360 goldinarjev. V zapisniku z dne 22. marca 1770. se glasi, »da so Janšo pozvali pred odbor družbe, da pove svoje mnenje o namestitvi in o delu na čebelarški šoli.« Podal je tele misli: Odločiti se mora ali za slikarstvo ali za čebelarstvo. Zaveda se, da bi v čebelarstvu bolje služil deželi kot v slikarstvu. Z dosedanjjo letno podporo cesarice, s prostim stanovanjem, s prosto kurjavo in razsvetljavo znašajo njegovi letni prejemki okoli 600 goldinarjev. S slikarstvom poleg tega lahko zasluži še 200 goldinarjev. Vendar prepušča odločitev o svoji zaposlitvi višji modrosti, prosi ponižno le, naj ne izgubi naklonjenosti visoke cesarice in naj se njegovi prejemki ne znižajo. Tako modro je znal samonikli kmečki sin braniti svoje zahtevke in pravico!

Cesarica Marija Terezija je 6. aprila 1770 lastnoročno podpisala list, naj se »kranjskemu slikarju Antonu Janši, ki je v čebelarjenju posebno izkušen«, plačuje letno po 600 goldinarjev, da se bo izključno bavil s čebelarstvom in da bo vse svoje znanje dal v pouk na čebelarški šoli. Tako je Janša, »po izvrstno opravljenih skušnjah postal pravi in prvi cesarsko-kraljevi čebelarški učitelj v Augartnu«, kjer je deloma poučeval že od leta 1769. (Povzeto po zapisniku!). Leta 1770. je začel čebelariti s 16 panji, leto pozneje jih je imel že 66, tretje leto pa blizu 300! Zaradi obilnega dela je prosil, naj mu dodelijo pomočnika. Kako je Marija Terezija cenila Janšo, je razvidno iz zapisnika št. 495 od 4. marca 1773, da je ustno naročila dvornemu svetniku Raabu, naj se vselej in povsod zavzame zanj, kadar bi potreboval pomoči. Iz istega zapisnika je tudi razvidno, da so mu za pomočnika dodelili Josefa Münzberga. V začetku leta 1773. je Janša predlagal, naj bi se ustanovila čebelarška družba za Nižje Avstrijsko za izkoriščanje obilne čebelje paše.

Svojih koristnih nauk pa ni razširjal le ustno, ampak je napisal tudi dve knjigi, in sicer v neoporečni nemščini. Prva je izšla leta 1771. in ima naslov *Razprava o rojenju čebel*. Značilen dokaz, da so doma na Gorenjskem trdno čebelarili na roje kot najboljši način. Druga njegova knjiga izpričuje globoko znanje in poznavanje čebel. To si je pridobil od domačih čebelarjev in ima naslov *Popolni nauk o čebelarstvu*. Izšla pa je šele po njegovi smrti leta 1775. in jo je izdal njegov naslednik na čebelarški šoli J. Münzberg.

Mreški zapiski dunajskega mestnega magistrata povedo, da je umrl »g. Anton Janša, cesarsko-kraljevi čebelarški učitelj v c. k. Augartnu, dne 13. septembra 1773, stanujoč v Leopoldovem predmestju št. 22, za vročično boleznijo, star komaj 38 (pravilno 39) let ob pol štirih popoldne.«

Janša je torej presadil na Nižje Avstrijsko čebelarjenje na roje, kakor je bil navajen doma na Gorenjskem. Domnevno je pri tem ustvaril tudi prve rodove naše čebele na tujem ozemlju.

Čebelarška šola na Dunaju je delovala le do leta 1781.

Gospodarske reforme Marije Terezije so zelo dvignile in širile čebelarstvo na podeželju. Še ugodneje je vplivala sprostitev kmeškega stanu po Jožefu II. Zato ni čudno, da se je čebelarstvo globoko zasidrilo med kmečkim prebivalstvom tudi na Kranjskem.

Leta 1859. je baron Rotschütz iz bližine Radeč opozoril evropske čebelarje na našo izvrstno čebelo. Leta 1866. je njegov sin Emil ustanovil prvo

trgovino z živimi čebelami na Kranjskem. Tega leta je Moravsko čebelarstvo društvo na sedanjem Slovaškem naročilo večje število panjev živih čebel. Leta 1868. je preselil Rotschütz svojo trgovino v Podsmreko pri Višnji gori in začel na veliko trgovati. Do leta 1890. so odpremili že okoli 17 tisoč pošilk čebel! Leta 1873. je izdajal čebelarški list za Kranjsko, v slovenščini »Slovenski čebelar«, v nemščini pa »Krainger Bienen« (Kranjska čebela). Umrli je 21. februarja 1908.

Podobno podjetje je ustanovil graščak Langer na Pogancih pri Novem mestu leta 1870. Vendar je delovalo le nekaj let.

Pa tudi mnogi domači čebelarji so se oprijeli trgovanja s čebelami, zato se je sedaj čebelarjenje neverjetno razmahnilo po vsem slovenskem ozemlju. Vseposod so rasli čebelnjaki in vsakdo se je pečal s čebelami, ker je bil to dobičkonosen posel. Žal se je prekmalu vtihotapila nepoštenost med podeželske trgovce s čebelami.

Najuspešnejši čebelarški trgovec je postal Mihael Ambrožič iz Mojstrane. Mihael Ambrožič (1847—1904) je bil posestnik in poštar v Mojstrani ter je začel razpošiljati čebele leta 1872. Popolnoma se je posvetil čebeloreji in trgovini s čebelami. Doma je imel čebelnjak s 300 panji in mnogi čebelarji v bližnji in daljni okolici so čebelarili zanj. Na pomlad so njegove čebele prenašali na krošnjah visoko v Karavanke in v Triglavsko predgorje, kjer je cvetelo pomladansko resje. Od leta 1873. do 1903. se je udeležil 92 razstav, osebno pa je bil na 26 razstavah. Za kvaliteto njegovih čebel in izdelkov priča 143 priznanj, od zlate medalje do denarne nagrade, ki si jih je priboril na evropskih razstavah. V teh tridesetih letih je prejel 4 zlate medalje, 19 državnih srebrnih medalj, poleg tega še 16 srebrnih zaslužnih in 16 srebrnih častnih medalj. Najbolj mu je bila pri srcu srebrna medalja s svetovne razstave v Parizu.

Ambrožič je odposlal okrog 70 tisoč čebelnih pošilk. Po njegovi smrti je vodila podjetje naprej njegova zakonska družica Marija, ki je že prej bila vpeljana v trgovsko poslovanje.

O solidnosti Ambrožičevega poslovanja priča naslednji podatek. V času ostrih narodnostnih bojov v prvih letih novega stoletja je Osrednje čebelarstvo društvo z Dunaja napravilo analizo satnic, ki so jih takrat prodajali na Kranjskem. Preiskava je pokazala, da so bile Ambrožičeve satnice narejene iz čistega voska, satnice tvrdke Rotschütz pa so imele le 38 % čistega voska in 62 % cerezina in parafina!

Še pride

POLHOV GRADEC IN ČEBELARSTVO

VINKO ZIBELNIK

V Slovenskem čebelarju ni bilo o Polhovem Gradcu in tamkajšnjih čebelarjih še ničesar napisanega, pa sem se odločil, da napišem nekaj vrst.

Polhov Gradec je že star kraj in ima tudi precej zgodovinskih znamenitosti. Zelo znan je Neptunov vodnjak, ki stoji pred nekdanjo graščino. Sedaj je v njej šola. Nad njo se dviga Polhograjska gora, na kateri raste zelo redka rastlina — Blagajev volčin, ki jo je prvi našel grof Blagay in je za-

ščitena. Na vznožju te gore stoji obelisk, posvečen obisku saksonskega kralja Friderika Avgusta. V zadnjem času pa se je Polhov Gradec razvil tudi v turistični smeri in zlasti v poletnih mesecih prihaja sem mnogo domačih in tujih turistov.

Čebelarstvo ima v Polhovem Gradcu že staro tradicijo, kar kažejo številni čebelnjaki, ki še stojijo po okoliških vaseh. Med drugo svetovno vojno je mnogo čebeljih družin izumrlo, izumrli pa so tudi njihovi varuhi. Po končani vojni skoraj ni bilo videti čebelnjaka, iz katerega bi izletavale čebele. Prvo pobudo za obnovo čebelarstva po vojni je dal nekdanji prizadeveni predsednik čebelarke podružnice v Polhovem Gradcu, sedaj že pokojni Franc Kucler. Spodbujal je mlade čebelarje in tudi starejši so se mu pridružili ter pričeli obnavljati čebelnjake in jih naseljevati s čebelami.

Čebelarški duh pa je zelo zaživel šele leta 1967, ko je predsednik ČD Ljubljana tov. Ludvik Polše organiziral tedaj znane čebelarje — po številu nas je bilo trinajst — in sklical ustanovni občni zbor. Na tem zboru smo ustanovili našo Čebelarско družino. Začetek je bil zelo težaven, saj ni bilo ne denarja, ne znanja. Iskali smo pomoč pri Zvezi, kjer smo jo tudi dobili. Zveza nam je plačala dve predavanji; eno je imel ing. Franček Šivic, drugo pa prof. Edi Senegačnik. Tretjič nam je predaval ing. Jože Rihar. Da bi lažje prebredli finančne težave, ki so nas trle, smo priredili v sodelovanju s ČD Vič čebelarско prireditve na dan 30. junija 1968 pod imenom »Čebelarški tabor«. Omenjena prireditve nam je uspela; največ zaradi tega, ker smo na njej vsi delali in se žrtvovali zanjo. Veliko pomoč pri organizaciji prireditve sta nam nudila zlasti Lesna industrija in Turistično društvo Polhov Gradec.

Na tem taboru bi slavlil 70. obletnico čebelarjenja že prej imenovani Franc Kucler, kateremu naj bi bila podeljena častna diploma Antona Janše III. stopnje. Ker mu usoda ni bila naklonjena in je umrl štiri dni pred tem dogodkom, smo jo izročili kasneje njegovim svojcem. Pogreba smo se udeležili skoraj vsi čebelarji. Prvi nagovor je imel v cerkvi ob krsti naš župnik, ki je tudi vzoren čebelar in član naše družine. Orisal je njegovo življenje, katero ni bilo lahko, bilo pa je plemenito. Ob odprtem grobu se je v imenu naše družine poslovil od njega in se mu zahvalil za zasluge na področju čebelarstva tajnik Viktor Majdič.

Po Čebelaršem taboru je v Polhovem Gradcu spet zaživel med čebelarji.

Družina se je začela večati. Pridružili so se tudi čebelarji s Svete Katarine in iz Sentjošta. Sedaj šteje naša družina že 36 članov.

Delo v družini je zelo pestro in spodbudno. Lani smo imeli poleg tabora in predavanj tudi izlet v rojstni kraj Antona Janše. Spomladi pa nameravamo prirediti tečaj o vzreji matice, če bo dovolj kadidatov. V programu imamo tudi ustanovitev čebelarškega krožka na šoli.

Vsako leto se udeležimo čebelarške prireditve, ki jo prireja v proslavo mednarodnega tedna čebelarjev ljubljanska družina. Na tej prireditvi se srečavamo z znanimi in pomembnimi čebelarji ter si izmenjujemo mnenja in izkušnje o čebelarjenju. Najbolj tesne stike imamo s ČD Ljubljana in Vrhnika, želimo pa tudi tesno sodelovanje z ostalimi družinami in njihovimi čebelarji.

PRAVILNIK

čebelarskega krožka pri čebelarski družini Stožice-Ježica, organiziran pri osnovni šoli »Danile Kumar«, Ljubljana-Bežigrad.

Člen 1

Članstvo

Član čebelarskega krožka je lahko vsak učenec osnovne šole »Danile Kumar«, mladinec ter drugi začetniki čebelarjenja na območju čebelarске družine Stožice-Ježica.

Člen 2

Namen čebelarskega krožka

Namen čebelarskega krožka je pridobivanje mladine in odraslih za aktivno čebelarjenje ter usposabljanje za samostojno čebelarsko dejavnost.

S praktičnim delom, predavanji in študijem sodobne strokovne čebelarske literature naj se v krožku člani usposabljaajo za vsa opravila sodobnega čebelarjenja. Za praktično usposabljanje novih članov daje vodstvo krožka novemu članu čebeljo družino in mu omogoči nadaljni razvoj te družine s pomočjo mentorja in gmočnih sredstev.

Član čebelarskega krožka vrne čebeljo družino s panjem najkasneje tretje leto po prejemu družine pri navzočnosti mentorja in vodje krožka.

Vodja krožka vodi inventarno knjigo krožka in spisek članov, ki na podlagi reverza prejmejo čebeljo družino s panjem.

Za uspešno prezimljenje čebelje družine je vodstvo krožka dolžno preiskrbeti primerno prezimovališče, pa naj si bo pri članih čebelarskega društva ali v šolskem čebelnjaku.

Člen 3

Inventar in vzdrževanje

Čebelnjak, v katerem imajo člani krožka svoje čebelje družine (čebelarsko društvo, šola ali posameznik), mora biti zaščiten pred vremenskimi nepravilnostmi in skrbno vzdrževan.

Čebelje družine naj bodo čiste pasme kranjskih sivk. Bodo naj oplemenitene na plemenilnih postajah priznanih vzrejevališč matic.

Čebelje družine krožka morajo biti pod strokovnim zdravstvenim nadzorom.

Člani krožka vzdržujejo čebelje družine iz naslednjih virov:

- iz dohodkov za med, vosek, prodaje matic in čebeljih družin;
- iz sredstev, ki jih v ta namen daje čebelarska družina ali društvo;
- iz sredstev, ki jih podarijo čebelarji, ustanove ali razna združenja.

Za prevoz na pašo sposobne čebelje družine naj — po presoji treh članov čebelarске družine — člani krožka prepeljejo na pasišča. Pri tem naj pomagata mentor in vodja čebelarskega krožka.

Člen 4
Končne določbe

Delo krožka nadzira nadzorni odbor čebelarke družine.

Krožek mora imeti svoj letni delovni načrt.

Pravilnik stopi v veljavo, ko ga potrdira upravni in nadzorni odbor.

Vodja čebelarskega krožka:
Ivan Globokar

Predsednik družine:
Franc Čamerlik

Mladi čebelar, pionir *Tonček Vajdič*, Odsek »Mladi čebelar«, Pionirske zadruge »Mladi Obsoteljčan«, osnovne šole Podčetrtek, nam piše:

POSTAVILI SMO SPOMENIK ANTONU JANŠI

V čebelarskem krožku nam je naš inštruktor tovariš Viktor Valant večkrat pripovedoval o svetovno znanem slovenskem čebelarju Antonu Janši. Sprožila se je ideja, da zaslužnemu čebelarju postavimo skromen spomenik. Skupno s člani biološkega krožka, katerega vodi učiteljica Fanika Remih-Gubenšek, smo se lotili dela. Skulptura je iz poroznega kamna lehnjaka. Stoji v šolskem vrtu pri čebelnjaku. Tako smo se mladi čebelarji v Podčetrtku oddolžili velikemu čebelarju Antonu Janši.

Prosimo tovariša urednika, da natisne tudi naše voščilo našemu prizadevnemu inštruktorju: tovarišu Viktorju Valantu želimo srečno novo leto in mnogo prijetnih uric pri čebelah. Isto želimo tudi uredništvu in vsem slovenskim čebelarjem.

Kakovost matic. Pri sodobnem čebelarstvu igra vzreja mladih matic odločilno vlogo. Za vzrejo presajajo tako jajčeca kot žrke. Priloženo razpredelnico je sestavil poljski strokovnjak in raziskovalec J. WOYKE s čebelarskega zavoda v Varšavi in jo predložil čebelariskim

strokovnjakom, zbranim na kongresu Apimondije v Marylandu, ZDA. Iz nje je dobro razvidna prvovrstna kakovost matic, ki so bile vzrejene iz jajčeca oziroma iz enodnevnih žark, za razliko od matic, ki so bile vzrejene iz starejših žrk. Maticice vzrejene iz jajčeca:

	Jajčeca	Starost žrk			
		1. dan	2. dan	3. dan	4. dan
Teža v miligramih	209	189	172	147	119
Število jajčnih cev	317	297	292	272	224
Vsebina semenske vrečke v kubičnih milimetrih	1,19	1,10	0,94	0,82	0,68
Semenčice v milijonih	6,1	5,7	5,0	3,9	1,5

Po Die Biene 2/1968.

Sveže mleko za pitanje na zalogo. Čebele v naravi nabirajo pelod, ker jim daje beljakovine, potrebne za izdelavo krmilnega soka oziroma matičnega mlečka. Zato napredni čebelarji v posebnih krmiščih nudijo čebelam kvas, sojino moko in mleko v prahu kot pelodni nadomestek. Vendar se čebele za te nadomestne snovi ne zanimajo več, kakor hitro dobijo v okolišu dovolj naravnega peloda. V želji pa, da bi dobile družine v panj več naravnih beljakovin, so strokovnjaki dodali za poskus piči za pitanje na zalogo presno mleko. Ob poskusih so sestavili mešanico po temle načinu: 50 kg sladkorja so raztopili nekako v 3 litrih vroče vode, da je nastala nasičena raztopina. Tej so primešali 45 l presnega neposnetega mleka in 4 kg kostanjevega medu. Vsaka poskusna družina je dobila poldrug liter te zmesi, in sicer ob času, ko čebele v naravi v aprilu niso dobile več zadostne količine obnožine. Panji so pičo v enem dnevu pospravili. Maticice v kontrolnih panjih so zaradi pomanjkanja obnožine le malo zalegale, zalega se je krčila. V panjih pa, ki so prejeli enkratno količino sladkorno-mlečne mešanice, se je obseg zalege podvojil. To ni bila toliko posledica pitanja s sladkorjem in medom kot posledica beljakovine, ki so jo čebele sprejemale v mleku. Zato bi bilo tako

pitanje priporočljivo tudi v začetku avgusta, in sicer 2 l na panj. Taka količina bi zelo spodbudila maticico k zaleganju, čebele bi jo pa porabile, preden bi pričeli pitati na zalogo.

Bienenwelt 9/1967. J. M.

Zdravilne lastnosti medu. Že profesor DOLD, prejšnji ravnatelj Higienškega inštituta na univerzi v Freiburgu v Zvezni republiki Nemčiji, je ugotovil, da med, tudi v močni razredčenosti, ne zavira samo razvoja raznih bakterij, na primer povzročitelja davice, tifusa in paratifusa, ampak jih celo uničuje. Sedaj raziskuje dr. BUCHNER vpliv medu raznih vrst na Staphylococcus pyogenes aureus, neka vrsta krogličaste bakterije, ki povzroča lokalna vnetja različnih vrst, kot so gnojne rane, vnetje kostnega mozga, furunkuloza, angina in vnetje vime. Ta bakterija povzroči lahko tudi popolno zastrupitev. Dosedanji poskusi so pokazali te rezultate: gozdni med ter med iz mane imata močnejši protibakterijski vpliv kot cvetlični med. Pri testiranju nista obe vrsti vplivali samo zaviralno na razvoj bakterij, ampak sta jih celo ugonabljal, kar so z lahkoto dokazali na hranilnem razmazku na poskusnih steklih. Pri preizkušnjah so uporabljali tudi medeno razredčino, ki je

enako ugonabljalja bakterije. Še uspešna razredčina je bila 1 : 64.

Cvetlični med z regrata, akacije in bele detelje ni pokazal takega uničevalnega vpliva. Najbolj uspešen cvetlični med za uničevanje bakterij je bil lipovec oziroma med jesenskega resja. Njena aktivnost je bila še v razredčenosti 1 : 16. Posebne snovi v medu, imenovane **inhibini**, so zelo občutljive na svetlobo in toploto. Zato moramo med spravljati v temnih prostorih in ga ne smemo pregreti.

Tudi glede trajnosti je raziskovalec ugotovil občutne razlike. Devet do deset let star gozdni med, ki je bil neprodušno zaprt in spravljen v temnem prostoru, je obdržal svoj uničevalni vpliv na bakterije, kot bi bil pravkar iztočen. Cvetlični med pa izgubi pri daljšem ležanju svojo tozadevno aktivnost. Izjema je le med od jesenskega resja.

Po WHITE-ju vsebuje protibakterialno delujoči med encim ali ferment **glukozo-oksidadzo**, ki je zelo podobna penicilinu B. Poskusi o farmakoloških vplivih medenih raztopin so pokazali, da injekcije z raztopinami ne pospešujejo samo krvnega obtoka, ampak izredno ugodno vplivajo na celotno presnovo. S takimi vbizgavanji pospešujejo delovanje črevesja, ledvic in drugih notranjih žlez. Delovna sila za pospeševanje krvnega obtoka in celotne presnove je **acetylcholin** v medu.

Die Bienenzucht 8/1968. J. M.

O čebelah je treba pisati resnico! Tako svarilo je objavila junijska številka Pčelovodstva. Zakaj? V zadnjih letih se je zanimanje za čebelarstvo v Sovjetski zvezi podvojilo. Vsi časopisi vedno pišejo o čebelarstvu. Tudi centralno glasilo CK SSSR Pravde prinaša obširne članke o uspešnih in zaslužnih čebelarjih. Posebno skrb posvečajo mladim čebelarjem — začetnikom po šolah. V čebelarskih krožkih se učenci ukvarjajo poleg preučevanja čebel in gojenja čebeljih družin tudi s spoznavanjem in preučevanjem medovitih rastlin ter z zbiranjem njih semen. Za primer naj navedemo, da je na naslov takega krožka srednje šole v vasi Kapljevka prišlo v letu 1967 nič manj kot 1802 pisem iz raznih krajev, v katerih naprošajo za semena raznih rastlin. Semena razpošiljajo brezplačno.

So pa v tem zagonu pisanja tudi nezdravi pojavi, pretiravanja, netočnosti in poetiziranja. Zato je bila redakcija

osrednjega čebelarskega glasila prisiljena priobčiti svarilo, da je treba o čebelah pisati resnico in navaja posamezne primere nezdravih pisanj v Komsomolski Pravdi, Krasnoj zvezdi in podobno. Odločno zavračajo neresno in za razvoj čebelarstva škodljivo pisanje

Po »Pčelovodstvu«

M. M.-j.

Znanost v službi čebelarstva. Na gorkovsk univerzi v SSSR je katedra za darvinizem in genetiko, ki je postala najmočnejše središče preučevanja čebelarske znanosti v Sovjetski zvezi. Katedri načeljuje tudi izven Sovjetske zveze znani znanstvenik, dopisni član vsezvezne znanstvene akademije prof. A. N. Melničenko. Katedra pa se ne ukvarja samo teoretično s čebelarstvom, ampak je najtesneje povezana s praktično dejavnostjo. Od vsega začetka so si prizadevali, da bi čimbolj koristili praktičnemu čebelarstvu. Zato so prenesli svoj raziskovalni laboratorij na kolhozne čebelarske postaje in na polja. Zaradi tega je tudi šest znanstvenih sodelavcev oproščenih predavanj. Ti se ukvarjajo pretežno s praktično dejavnostjo. Mimo njih so pritegnjeni k sodelovanju še študentje, agronomi in čebelarji, ki se zanimajo za znanstvena dognanja in jim koristijo pri praktičnem delu.

Ima pa katedra tudi vse pogoje za tako delo. Poskusna postaja ima 150 čebeljih družin, plemenilna postaja dela s krajevnimi povolkimi, sivimi hribovskimi kavkaškimi, daljnovzhodnimi, kranjskimi, italijanskimi in še nekaterimi drugimi čebeljami pasmami. Mimo teh pa še z nekaterimi križankami. Čebele imajo v različnih panjih, ki jih preizkušajo.

V svojem 20-letnem delu so prišli do pomembnih rezultatov in smo v naši reviji o nekaterih že poročali. Tu naj omenimo samo nekatera področja, ki so jih raziskavali. Najprej jih je zanimalo vprašanje medsebojne odvisnosti žužek-oprašiteljic in rastlin, ki jih obletavajo, pomen križnega opraševanja po čebelah za plodnost rastlin in kakovost plodov ob hkratni medovitosti. Nič manj važno ni bilo za rastlinstvo in čebelarstvo preučevanje medicinskih hranilnih snovi v posameznih medovitih rastlinah. Po dobljenih rezultatih so samo v Ukrajini v stepno-gozdnih predelih posadili in posejali na stotisoče hektarjev površine z ustreznim rastlinstvom. Tako je čebelarstvo dobilo ogromne možnosti za svoj razvoj.

Za nadaljni razvoj njihovega čebelarstva je bilo pomembno preučevanje vseh vrst njihovih čebel glede na dejavnost. Čebele so preučevali po 14 zunanjih znakih v zvezi z njihovo gospodarsko koristnostjo. Tako so dobili popolne podatke o kvaliteti njihovih čebel v raznih predelih njihove domovine, od mrzle zapolarne tundre do vročega juga.

Deset let že sistematično preučujejo nasledstvene lastnosti v povezavi z matičnim mlečkom. Zdaj pa so pred zamotano nalogo, da s klasično darvinistično-mičurinsko selekcijo, izpopolnjeno z metodskimi prijemi sodobne genetike, fiziologije, biokemije, zootehnike in matematične statistike obdelajo genetske osnove in metodo selekcije. Tako naj bi dobili visoko produktivno čebelno skupino, ki naj bi imela najdaljšo življenjsko dobo in bi bila najbolj prilagojena klimatskim razmeram, ki pa bi hkrati najbolj ustrezala poljedelskim zahtevam gornjega Povolžja. K reševanju te naloge so pritegnili celo vrsto poznanih znanstvenikov, kot so Šeremetev, Mihajlov, Trišina in Šmeleva.

Pravijo, da so pogoji za to delo dani, praktično čebelarstvo pa pričakuje od znanosti novih dosežkov.

Po »Pčelovodstvu«
M. Mencej

Gospodarnost z rastlinami je tesno povezana s čebelami. Gospodarstveniki ne kažejo navadno kaj prida razumevanja za čebelarstvo. Prepogosto menijo, da je čebelarstvo ustrezna zaposlitev za starejše ljudi, predvsem za upokoјence in pa nekak hobi redkih posameznikov; skratka, čebelarstvo je zanje tista veja narodnega gospodarstva, ki je samo toliko vredna, kolikor daje med in vosek za trgovino. Tako skomercializirano gledanje na čebele in čebelarstvo, ki živi le od rok do ust, ne vidi in ne more videti pomena čebel za razvoj in kvaliteto rastlinskega sveta. Poučen primer za to nudijo dognanja na bombažnih plantažah v azerbajdžanski republiki Sovjetske zveze.

Tamkajšnjim gospodarstvenikom tudi niso čebele kaj prida prirasle k srcu, njih je zanimala predvsem večja in boljša plodnost bombaža. Ko pa so preizkusili pokazali v nekaterih zasejanih območjih, da so pridelali 10,1–26,9 % več bombaža v tistih predelih, ki so bili v bližini čebeljih pasišč, kot pa v tistih, ki so bili oddaljeni od le-teh, so tudi oni začeli druga-

če ceniti čebele in čebelarstvo. V znanstveno preizkusnem bombažnem gospodarstvu je bil pridelek povečan celo do 27,7 %. Še več, ne gre samo za boljše žetev bombaža zaradi opraveševanja po čebelah, ampak prav tako za bombažno seme. Podatki, ki so jih dobili v celi vrsti gospodarstev samarkandske in andižanske oblasti, kažejo, da rastline po čebelah opravešanih plodov bujnejše rastejo, se hitreje razvijajo in dajejo boljši plod. Žetev je v tem primeru za 14–18 % večja.

Posamezne vrste bombaža proizvajajo toliko nektarja, da naberejo čebelje družine poprečno po 20–30 kg medu, v posameznih področjih so nabrale v letu 1966 kar po 60,5 kg, v letu 1967 pa 50 kg medu. Na vsak hektar bombažne površine pride lahko do pet čebeljih družin. Kakšne perspektive se obetajo čebelarstvu v teh predelih, če pomislimo, da imajo že sedaj posamezna gospodarstva zasejanih 1000–2000 ha površine z bombažem. Če gledajo perspektivno, potem je najbolj poučna andižanska oblast, ki ima v družbenem sektorju približno 19.000 čebeljih družin, skoraj toliko pa tudi v privatnem sektorju, medovita baza v oblasti pa daje možnost za 300.000 čebeljih družin.

Večletna praksa je tudi pokazala, da je nujno potrebno najtesnejše sodelovanje med agronomi in čebelarji. Le tako se lahko izogibemo nevarnostim množične zastrupitve čebel zaradi uporabe kemičnih preparatov, ki jih uporabljajo na bombažnih plantažah.

Po »Pčelovodstvu«
M. M.-j.

Vratič (*Tanacetum vulgare*, tudi *Chrysanthemum tanacetum*) spada med košarnice. Je visoka rastlina z rumenimi cvetovi, toda brez obrobnihi listkov, kot jih ima marjetica ali sončnica. Zato ima cvet videz, kot bi bil gol. Čebele dobijo na vratiču precej obnožine. Rastlina ima močan duh, ki pa je moljem zelo odvračen. Konec poletja nabirajo nekateri čebelarji rastlino, jo temeljito posuše in jo vlagajo bodisi v omare za obleko bodisi v zaboje, kjer spravljajo satovje. Voščena večša se izogiba posušenega vratiča. Vendar duh ne pomori mladih črvčkov, če so že bili v satovju! Posušena in razrezana rastlina zelo dobro služi tudi kot »tobak« za čebelarske pipe. To bi bilo vredno, da preskusimo.

Der Imkerfreund 9/1968. J. M.

Nadomestila za obnožino. Obnožina — ta vsakdanji kruh v čebelji družini — ni potrebna samo za razvoj zalege, za matico in matični mleček, ampak prenehajo delovati tudi pri čebelah delavkah goltne žleze, če ne dobivajo življensko važnih proteinov, ki se nahajajo v pelodu. Opazovanja so pokazala, da tudi troti potrebujejo ta kruhek; pri njih se ne razvijajo dovolj spermatoidi, ki so potrebni za oprашitev matice, če niso dobivali v dovoljni količini proteinov, ki se nahajajo v pelodu. Tako je cvetni prah potreben čebelji družini čez vse leto in ne samo na koncu zime in v zgodnji jeseni.

Zato ni prav nič čudno, če se napredni čebelarji toliko ubadajo z vprašanjem nadomestila za obnožino. Glede tega so zanimiva priporočila sovjetskih čebelarskih strokovnjakov njihovim čebelarjem, ki stalno sprašujejo za nasvete. Tam priporočajo predvsem dognanja ameriškega raziskovalca M. Haydaka, ki je v teku 30 let svojega znanstvenega dela na tem področju prišel do določenih zaključkov. Nedavno je objavil rezultate svojih dognanj.

Po njegovem je najboljšo nadomestilo zmes, ki jo dobimo iz treh delov nemastne sojine moke, enega dela suhega posnetega mleka in enega dela suhega pivskega ali pekovskega kvasa. Dobljeno dobro zgneteno zmes lahko damo čebelam izven panja. V panje se pa daje v obliki pogač na naslednji način: najprej je treba pripraviti raztopino sladkorja v vodi, in sicer v razmerju 1 : 1; opisano krmilo zmešamo v tej raztopini tako, da ni več tekoča; to snov damo čebelam po 0,5 kg. Da pa se ne bi testo presušilo, ga zavijajo v voščen papir. Še bolje je, če na papir naneseemo okoli 1 cm debel sloj testa, kar položimo nad čebelje gnezdo, tako da je papir na vrhu. Seveda pa mora biti gostota testa takšna, da se testo drži papirja. Polkilogramsko snov obirajo čebele 7—10 dni, nakar jim zopet pokladamo. Da bi čebele živalneje jemale klajo, je dobro, da jih na to navajamo. V ta namen namažemo z njo satne celice v bližini zalege. Avtor zatrjuje, da se pri takem krmljenju čebele nemoteno množijo in razvijajo, čeprav v naravi še ni peloda. Posebno učinkovita in priporočljiva je ta zmes v zgodnjem pomladanskem času, ko je v naravi še veliko pomanjkanje cvetnega prahu.

Opisana zmes vsebuje vse snovi, ki so potrebne za razvoj čebelje zalege.

»Ali ni dobro nadomestilo navaden pekovski kvas?« sprašujejo pogosto čebelarji. »Seveda je,« odgovarjajo strokovnjaki. »saj se kvas, in sicer pivski ali pa pekovski s pridom lahko uporablja.« Njegov dodatek v sladkorni raztopini lepo bogati krmo z beljakovinami, vitamini in drugimi potrebnimi snovmi. Krmo pripravimo tako, da najprej napravimo sladkorno raztopino v razmerju 1 : 1. V 0,5 — 1 litra raztopine denemo 250 g navadnih pekovskih droži in jih zmečkamo. Vse to raztopimo v 5 litrov sladkorne vode in vse skupaj zavremo. Na ta način dobimo sladkorno-kvasno krmo, ki vsebuje 5 % z vretjem uničenih kvasovk.

S suhim pekovskim kvasom pa krmijo drugače. Najprej razmočijo v nekoliko oslaskani vodi kvas in ga dobro zgnetejo. Zmes pustijo 24 ur na toplem prostoru. V tem času se hitro razmnožijo glivice. Po 24 urah snov zlijejo v sladkorno raztopino, jo zavro, ohladijo in hranijo čebele. Na 5 litrov sladkorne raztopine dajo 60 g suhega (ne svežega) kvasa.

Pivski kvas, ki ga prodajajo v apotekah v obliki tablet, je prav tako uporabljen za krmljenje čebel, je pa precej dražji. Tudi tablete pivskega kvasa s fitinom so uporabne. Je pa to precej draga zadeva.

Po »Pčelovodstvu«

M. M.-j.

Med zdravilo proti očesni mreni. Bogolin Jože, kmet iz Bregov pri Krškem, pripoveduje: »Na volu sem opazil, da ima vsak dan solzne oči in z glavo vedno tišči v tla. Nekako čez štirinajst dni sem videl, da ima oči zatečene in da postajajo bele. Spomnil sem se, kako je pripovedoval o tej bolezni moj oče in kako jo je zdravil. Imel je staro knjigo o tem, kako se zdravi živali. V njej je pisalo, da se da taka bolezen ozdraviti z medom. Poiskal sem zanesljivega čebelarja in ga poprosil za nekoliko cvetličnega medu. Začel sem mazati s kurjim peresom, ki sem ga pomočil v med. Trepalnice očesa sem razširil, oko namazal z medom, trepalnice zaprl, pero izpod trepalnic pa potegnil ven. Vol je že sam z zapiranjem in odpiranjem trepalnic med razmazal. Tako sem zdravil zjutraj in zvečer nekaj nad štirinajst dni. Mrena se je v obliki skorje začela lu-

piti in v enem tednu so se oči popolnoma očistile. Potem jih nisem več mazal. Vol je spet z zdravno glavo šel iz hleva ter veselo poskakoval.

Menim, da je vredno to objaviti. Morda bi še kdo drug tako poceni ozdravil to težko bolezen.

Zanesljivost plemenitih postaj. Hoteli so ugotoviti, kako velika je resnična zanesljivost plemenitih postaj. Zato je bavarska čebelarja zveza v okoliših Oberammergau-a v bližini tirolske meje, izbrala dolgo in odročno alpsko dolino. Plemenilno postajo so najprej uredili na prostoru, ki je bil na eni strani oddaljen 7 km od najbližjega čebelnjaka, na drugi strani pa celo 14 km. V juliju so na postajo postavili 25 neoplojenih matic brez trotoev. Vkljub slabemu vremenu se je na postaji sprašilo 14 matic, kar dokazuje staro trditve, da razdalja 7 km ne izključuje prašitve matic.

Drugi poskus so napravili v isti dolini, toda globlje v njej, da je bilo na obeh straneh 10 km do najbližjega čebelnjaka. Poleg tega so sedaj naredili poskus z usnjeno-rjavo čebeljo pasmo Cordovan. Na plemenilno postajo so postavili istoplemenske trotarje, v katerih so označili 8000 čistokrvnih dorastlih trotoev. Od 26 pripeljanih matic je pozneje 24 matic zalegalo čistokrvne cordovanske čebele. Le dve matici sta zalegali mešane čebele. Poskus je nedvomno dokazal, da tudi krajevno pravilno osnovane plemenilne postaje jamčijo za 98 % čisto plemenitev matic.

Imkerfreund 1967. J.M.

Vpliv umetnih gnojil. Premočno gnojenje s kalijevimi umetnimi gnojili povzroča resne motnje v presnovi magnezija pri toplokrvnih živalih. Zaradi takega gnojenja se pri pašočih živalih pojavlja »tetanija«, ki povzroča samo v Franciji letno več milijonov frankov škore. V človeškem zdravstvu izvirajo mnoge motnje živčevja in motnje v krvnem obtoku iz nepravilne magnezijeve presnove. Nekaj podobnega se pojavlja pri pomanjkanju bakra v prehrani. Od nepravilnega gnojenja krmilnih rastlin in prehranjenega sočivja je v veliki meri odvisno zdravstveno stanje človeka in živali. S presenečenjem so namreč ugotovili, da se v pokrajinah, kjer boleha pašna živalina zaradi pomanjkanja bakra v prehrani, pojavlja pri

človeku petkrat več rakastih obolenj, kot je povprečje. (Severni Wales in obmorske pokrajine Nizozemske).

Iz Lebendige Erde 6/66. J.M.

Mednarodni simpozij o patologiji čebel. Od 22. do 27. maja lanskega leta je zasedal v Parizu Mednarodni epizootični biro, kjer so sodelovali znanstveniki iz 85 držav. Ob tej priložnosti je delala tudi stalna posebna komisija za patologijo čebel. Pod predsedstvom M. Rousseau (Francija) so obravnavali vprašanja zdravstvenih ukrepov pri izvozu čebel, matic in čebeljih proizvodov.

Osrednji zaključek, do katerega je prišla komisija, je bil ta, da je treba tudi na čebelarstvo razširiti mednarodno odredbo z upoštevanjem strogih in točnih predpisov. Na temelju tega pravilnika mora imeti izvoznik čebel kakor tudi čebeljih proizvodov zdravstveno potrdilo, ki ga izda sanitarni organ. Poleg izvozne vsebine mora biti v potrdilu določen izvor, naslov in zdravstveni izvid. S posebno pozornostjo je komisija obravnavala tudi vprašanje garancije, da so čebele ali matice v resnici zdrave, njihovi proizvodi pa neokuženi. V spisek karantenskih boleznih je vnesena ameriška in evropska gnoloba in nosečavost. Zaradi hitrejšega reševanja mnogih vprašanj so zaključili, da je treba organizirati še podkomisije za naslednja vprašanja: za ugotavljanje čebeljih bolezni, za zdravljenje in preprečevanje, za dezinfekcijo, za zdravstveni izvid čebeljih proizvodov in zdravstveno kontrolo pri izvozu in uvozu čebel. Vsaka država naj imenuje svojega predstavnika v to komisijo.

Mimo tega so člani komisije pregledali informacije o obravnavanju čebeljih bolezni v veterinarskih inštitutih posameznih držav in ugotovili, da je v teh ustanovah opravljenih v Bolgariji 40 ur, na moskovski veterinarski akademiji 50 ur, v Jugoslaviji 60 ur in na Poljskem 120 ur.

Hkrati je bil tudi mednarodni simpozij v Pasteurjevem inštitutu v Parizu, na katerem so obravnavali sodobno klasifikacijo brezvretenčarjev in določili viruse čebel, ki povzročajo razne bolezni čebel in zalege.

Po »Pčelovodstvu«

M.M.-j.

Čebele-obveščevalke. Pred leti so se pojavila v literaturi mnenja, ki so nastala pri opazovanju, da so v panju aktivne čebele, ki same izletavajo in nabirajo medicino, ter pasivne čebele, ki letijo samo na pobudo drugih, aktivnih. Novejša opazovanja pa so pokazala, da gre za čebele obveščevalke ali izvidnice in čebele nabiralke ali pašne čebele.

Vedenje čebel-obveščevalk se bistveno razlikuje od čebel delavk. O tem poročata G. F. Taranov in I. F. Sedn iz znanstveno-raziskovalnega inštituta. To so preizkušali in tudi natančno opazovali v spomladanskih mesecih leta 1962 in 1966. Po izbranih podatkih je mogoče dognati osnovne razlike med čebelami obveščevalkami in čebelami nabiralkami. Nabiralka dobi svojo osnovno pobudo za svoj polet v samem panju, obveščevalka pa dobi pobudo od zunaj, ko išče ustrezno pašo. Najdena paša čebelo zdraži in ko prileti v panj, pleše po satju, kar mobilizira čebele nabiralke. Oblike plesa na satju imajo svoj pomen. Od intenzivnosti plesa je odvisna kvaliteta paše. Čim bolj je paša dostopnejša in gostota medicinske večja, tem živahnejši je ples. Posledica tega je, da se nabiralke odločijo za najboljšo pašo. Opazovanja so nadalje pokazala, da se plesi v panju ponavljajo vsakokrat, kadar je bila prekinjena paša in kadar je bila spremenjena gostota medicinske. Plesi pa se niso pojavili, če se je spremenil samo vonj cvetne paše.

Glede tega precej pišejo ameriški (A. M. Venner in D. L. Johnson) in sovjetski strokovni časopisi. Sprašujejo se ali imajo čebele svoj »govor«. V inštitutu za fiziologijo I. P. Pavlova pri znanstveni akademiji SSSR so v letih 1951—1967 preučevali signalno dejavnost (pogojne reflekse) v čebeljih družinah in so prišli do nespornih rezultatov, da s plesom določajo smer, oddaljenost in jakino paše.

Po »Pčelovodstvu«

M. M.-j.

Rojenje — opazovanja. Splošno je znano, da se čebelje družine razmnožujejo z roji. Z natančnimi opazovanji so ugotovili, da je rojenje družine smotrno usmerjeno, vendar še niso mogli določiti vseh faktorjev. Zagotovo pa so ugotovili, da se oglasi v panju poseben alarmni signal, preden se čebele začnjenjati vsipati skozi žrelo. Vendar se temu signalu od-

zovejo le tiste čebele, ki so namenjene za roj. Druge nemoteno opravljajo svoja dela naprej. Če se nahajajo v panju zaleteni matičniki ali obilo nepokrite zaletke, ostane tudi več negovalk oziroma dojišč še nadalje v panju.

Koliko čebel zapusti panj ob rojenju? To je pravzaprav odvisno od moči roječe družine. Čim manjša je družina, tem večji odstotek čebel gre z rojem. Pri družinah z nekako 20—50 tisoči čebel šteje roj približno 66 % vseh čebel. Pri majhnih družinah od 5—10 tisoč čebel šteje roj že 80 % vseh čebel, pri slabših z okoli 3000 čebelami pa je 90 % čebel zapustilo panj. Ta čudna razdelitev družin je biološko utemeljena, ker je roj 3 tedne brez novega naraščaja, v izrojenču pa se dnevno izvali na stotine mladice, ki izrojenca kmalu zopet okrepijo.

D. Bienenwirtschaft 1965. J. M.

Med v prehrani dojenčkov. Svoječasno je med v prehrani dojenčkov igral zelo veliko vlogo. V starem veku je bila dojenčkova hrana sestavljena iz mleka, medu in raztopljenega surovega masla, kakor nam jasno prikazuje relief v palači kralja SARDANAPALA v Ninivah iz leta 888 pred našim štetjem.

V novjšem času uporablja profesor TAKUMA v Tokiu le med namesto sladkorja v dojenčkovi prehrani. Ze dva dni staremu dojenčku prinese v hrano nekaj medu. V primerjavi s kontrolnimi otroci, ki pa jim sladijo hrano samo s sladkorjem, prikazujejo ti dojenčki večji prirast teže. Ti dojenčki tudi mnogo manj trpijo zaradi driske. Pri krvni preiskavi so ugotovili, da vsebuje kri teh dojenčkov mnogo več hemoglobina in mnogo več rdečih krvničk kot kri kontrolnih otrok. Profesor domneva, da nastopajo kot krvno tvorne snovi sledovi železa, bakra in mangana. To so neznansko majhne količine teh rudnin, ki se nahajajo v medu.

Allg. D. Imkerzeitung 5/1968.

Gozdna paša. Vredno je, da posvečamo vso pozornost tistim družinam, ki so se v gozdni paši posebno odlikovale. Matica je v veliki meri tisti dejavnik, ki usmerja čebele na iskanje sladkih virov v naravi, ki se s poslušni dokazal dr. LOUVEAX s čebelskega inštituta Bures na Francskem.

NWD Imkerzeitung 8/1967. J. M.

OBCNI ZBOR ČEBELARSKE DRUŽINE DOLENJSKE TOPLICE

Čebelarska družina Dolenjske Toplice je imela 15. decembra 1968 redni letni občni zbor. Na njem je predsednik Čebelarskega društva Novo mesto, tovariš Kovič, poročal o nekaterih sklepih Zveze. O gradnji čebelarske šole, o čebelarskih tečajih in o naročnini za SC. Vse sklepe so čebelarji odobrvali.

Čebelarji so kritično ocenili razporejanje panjev na pasiščih. Nekaterih čebelarji prevaževalci ne postavljajo čebel tja, kjer jim je določeno mesto. V bodoče naj bi gospodar skupno z odborom te družine to zadevo temeljiteje reševal. Čebelarji, ki bodo dovažali čebele na pašo, pa bodo morali biti obzirnejši.

Tudi s poročili opazovalnih mest čebelarji niso bili preveč zadovoljni, ker so bila nezanesljiva. Sklenili so, da bo treba v letu 1969 postaviti več opazovalnic in medenje bolj izkoristiti. Tudi na ajdo bo kazalo spet prevažati čebele, saj je ta zadnji dve leti kar dobro medila.

S. F.

OBCNI ZBOR ČEBELARSKE DRUŽINE MARIBOR TABOR ZDRUŽEN S PROSLAVO 10-LETNICE DELOVANJA DRUŽINE

Čebelarska družina Maribor-Tabor je imela svoj redni letni občni zbor 7. decembra 1968. Zbor in proslavo je vodil predsednik družine tov. Jože Hribar. Čebelarsko društvo Maribor je zastopal predsednik društva tov. Peter Močnik, družino Studenci-Pekre predsednik tov. Jože Hajnc, družino Maribor mesto pa predsednik tov. Jože Resnik.

Sporočila funkcionarjev so bila skrbno pripravljena, pozornost pa je pritegnilo predsednikovo poročilo o 10 letnem delovanju družine.

Ob ustanovitvi, 25. decembra 1958, je izročila Mariborskemu čebelarskemu društvu nova družina na desnem bregu Drave, pod imenom Čebelarska družina Maribor-Tabor. Imela je 24 članov, sedaj pa je število naraslo na 38. Člani imajo 489 AŽ in 22 Kirar-panjev. Člani prevažajo čebele na razne paše.

Odbor družine organizira vsako leto razne sestanke s predavanji in članske

izlete. Družina si je zgradila svoj družinski čebelnjak za 15 AŽ-panjev. Naseljenih je 12 panjev.

Napravili smo obširen petletni delovni načrt. Pričeli smo zbirati denar za dograditev čebelarskega doma pri čebelarskem društvu v Križevcih, enako za čebelarsko šolo na Brdu pri Lukovici.

Prve dni decembra leta 1968 smo pripravili primerno in zanimivo razstavo čebelarskih proizvodov in literature ter tako počastili praznovanje mednarodnega tedna čebelarjev.

Jože Hribar

IZREDNA SEJA UPRAVNEGA ODBORA ČEBELARSKEGA DRUŠTVA MARI- BOR

V počastitev dveh zaslužnih članov tov. prof. Struna Lojzeta in kmetovalca tov. Kirarja Franca ob 75-letnem jubileju je bila 23. novembra 1968 slavnostna seja. Predsednik društva tov. Močnik Peter je opisal življenjsko pot slavlencev.

Tov. Struna Lojze čebelarji s prekinitvijo med drugo svetovno vojno od leta 1932. Leta 1945 je bil izvoljen v upravni odbor tedanje čebelarske zadruge ter prevzel mesto blagajnika. To funkcijo opravlja še danes odlično. Na zadnjem občnem zboru je postal podpredsednik društva. Blagajniški posli pri društvu niso majhni, kajti blagajniški promet s 27 družinami in 796 člani, evidenca članstva, kontrola dela v poslovalnici in razni obračuni zahtevajo celega moža. Poleg tega je vedno sodeloval pri spremembah v organizaciji in izobraževanju članstva s predavanji. Da stoji društvo finančno dobro, je tudi njegova zasluga. Kljub zaposlitvi in starosti še vedno najde čas za svoje ljubljene čebele.

Tov. Kirar Franc je pričel čebelariti kot 16-letni mladenič leta 1909 z »dunajčano« dvojčkom po navodilih v Lakmayerjevi knjigi. Ker je hotel čebelarstvo povečati, se je bil izučil mizarstva, da je lahko izdeloval panje po opisih v raznih prečitanih knjigah. Število panjev je raslo. V tem zanosu, da si ustvari svoje čebelarstvo, ga je dohitela prva svetovna vojna, v kateri je bil trikrat ranjen. Kot rekonvaliscent je leta 1917 doma izdelal prvi panj po lastni zamisli. Prišlo je leto 1918 in borba za severno mejo. Kot Majstrov borec je sodeloval

pri zasedbi Maribora, Špilja in Radgone. Na pohodu proti Labodu na Koroškem je bil ranjen. Ko so nastopili mirni časi, se je še bolj začel ukvarjati s čebelarstvom, posebno s povečanjem števila panjev, z načinom čebelarjenja in s študijem o primernosti panja. Tako je nastal »Kirarjev« panj. V tej dobi je zaživel tudi čebelarško organizacijsko delo.

Prišla je druga svetovna vojna. Domo vino so zasedli Nemci. Tov. Kirar je ostal kot župan občine v prid občanov. S svojo spretnostjo je zaščitil vse domačije, tako da so brez nemških sovražnih akcij preživeli zasedbeno dobo. Čebelarška organizacija je na tem območju ponovno oživela kakor v bližnjem Mariboru. Tov. Kirar je postal predsednik Čebelarskega društva za Maribor in okolico. To funkcijo je zavzemal do letos.

Panj, ki ga je izumil po dolgoletnem študiju in preizkušnjah se vedno bolj širi med čebelarji zaradi praktičnosti in ker da obilen pridelek. Na območju društva se je močno razširil. Te panje najdemo pri 12 družinah od 27. Tu najdemo 672 Kirarjevih panjev pri članih in 33 pri nečlanih. Skupno torej 705 panjev.

IZVLEČEK

iz zapisnika 6. redne seje I. O. ZČDS
dne 10. 12. 1968.

Inž. arh. Niko Seliškar je pripravil načrt za Čebelarski izobraževalni center (Č. I. C.). Zazidana površina bo znašala 220 m² (11 x 12 m). O Č. I. C. bo razpravljala U. O. na seji dne 19. 1. 1969. — Zveza bo predlagala Savezu čebelarskih orga-

nizacij v Beogradu, da naj se pogovori s poslovnim združenjem za čebelarstvo Jugoslavije v Beogradu, kdo bo v prihodnje predstavljal jugoslovansko čebelarstvo pri Apimondiji. Statut mednarodne organizacije Apimondije namreč določa, da se morata, ako obstojata v eni državi dve čebelarski organizaciji, ki sta članici Apimondije, dogovoriti, katera bo predstavljala čebelarstvo v državi. Če do sporazuma ne pride, odloča o tem, kdo predstavlja jugoslovansko čebelarstvo, pristojni državni organ, tj. pri nas Zvezni sekretariat za gospodarstvo.

Za zidavo Č. I. C. namerava izdati Zveza simbolične opeke in kamne ter obveznice. — Na seji dne 19. 1. 1969 bo U. O. obravnaval tudi programe pospeševalnih odsekov in organiziranje izobraževalnih tečajev.

V zvezi z mednarodnim kongresom Apimondije, ki bo avgusta 1969 v Münchnu, naj odsek za prireditve in propagando skuša organizirati večdnevni izlet čebelarjev v München.

IZVLEČEK

iz zapisnika 5. redne seje I. O. ZČDS
dne 26. 11. 1968.

Zemljišče za zgradbo Čebelarskega izobraževalnega centra Antona Janša na Brdu pri Lukovici je zakoličeno. — Stirje člani gradbenega odbora so si ogledali čebelarsko šolo v Ochsendorfu na Avstrijski Koroški. Prinesli so načrt te šole, ki bo služil pri izdelavi načrta za naš Čebelarski izobraževalni center, seveda prilagojen našim čebelarskim potrebam.

V SKLAD

za gradnjo Čebelarskega izobraževalnega centra (ČIC) so nadalje prispevali: Valentin Benedičič 100 din, Alojz Bukovšek, Golobrd 50 din, Čebelarska družina Poljane—Gorenja vas 300 din, ČD Ljubljana (žebli) 398 din, ČD Horjul (žebli) 30 din, ČD Sežana (žebli in znaki) 60.20 din, ČD Kamnik—Domžale (žebli in znaki) 600 din, Franc Končan, Momžale 25 din, Stanko Janežič, Domžale 10 din, Rajko Pirc, Domžale 50 din, Boštjan Belcijan, Anton Burnik, Viktor Čibašek, Janez Grkman, Franc Ipavec, Janez Kepić, Anton Peterlin, Ludvik Štupar in Matija Škrjanc vsi iz Komende po 10 din, Vinko Lap, Jože Lah, Alojz Stergar, Martin Zapret, Franc Žumer, Franc Grkman, Rudolf Grkman in Milan Zavernik vsi iz Komende po 5 din. Čebelarska družina Ljubljana je prispevala nadalje 400 din. Obresti naložbe za leto 1968 znašajo 9.919,11 din. Stanje sklada 14. januarja 1969 je 256.118.28 din.

Vsem darovalcem iskrena hvala!

Uprava

FRANC ZUPANC

Celjska čebelarica družina je izgubila letos svojega zvestega člana in člana nadzornega odbora Franca Zupanca, ki je ob prometni nezgodi 27. aprila 1968 na mestu podlegel poškodbam. Pokojni Franc se je rodil 22. septembra leta 1907 v Štorah pri

Celju kot sin obrtnika-čevljarja. Tudi sam se je izučil čevljarstva, ki jo je opravljal do svoje nenadne smrti. Z veliko ljubeznijo in vnemo se je oprijel čebelarstva že pred 38 leti. Čebelaril je z 20 AŽ-panji. V letih svojega čebelarjenja si je nabral precej izkušenj, ki jih je nesebično prenašal na druge, posebno na mlajše čebelarje. Vsak prosti čas je prebil pri svojih čebelicah. Tudi usodnega dne se je s kolesom vračal od svojih ljubljensk. Ko pa je zavil na glavno cesto — se je zgodilo...

Bil je skromen in marljiv in zato povsod zelo priljubljen.

Na njegovi zadnji poti ga je med mnogimi prijatelji in znanci spremilo tudi veliko število celjskih čebelarjev. Ob odprtem grobu se je od njega poslovil predsednik družine.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

Celjska družina
Celje

PETER ROVAN

V preteklem letu v času, ko se narava in ljudje pripravljajo, da na kar najbolj veličasten način počaste spomin umrlih, nas je presunila žalostna vest, da nas je za vedno zapustil eden izmed najmlajših članov naše družine Peter Rován kot žrtev prometne nesreče.

Rodil se je leta 1929 na Jesenicah v delavski železarski družini. V železarni se je izučil in delal kot ključavničar. Po osvoboditvi so si zgradili hišo na Blejski Dobravi — Lipce, kjer je oče pričel tudi

čebelariti. Peter mu je že kot mlad fant pričel pomagati. Bil je zelo vnet čebelar. V letu 1966 si je v tem kraju zgradil svoj dom in seveda tudi čebelnjak. Kruta usoda pa ni dovolila, da bi užival sadove svojega dela. Moral je zapustiti svojo družino, nas in tudi čebelice. Od njega se je poslovilo veliko število prijateljev in znancev.

Naj mu bo lahka domača zemlja, mi pa ga bomo ohranili v lepem spominu.

Celjska družina
Blejska Dobrava

MIRKO POTOČNIK

27. septembra 1968 nam je kruta smrt iztrgala iz naše srede čebelarja Mirka Potočnika iz Središča. Rojen je bil v Središču 24. julija 1911. Kot posestnik je uvidel pomen čebele za kmetijsko proizvodnjo in uredil si je sicer majhno, a lepo čebelarstvo. Član čebelarskega društva Središče je postal leta 1952 in mu ostal zvest do svoje prerane smrti.

Prijatelji — čebelarji ga bomo ohranili v trajnem spominu.

J. S.

ALOJZ ROBIČ

V začetku septembra 1968 smo spremili na zadnjo pot zaslužnega čebelarja Alojza Robiča iz Most pri Zirovnici. Dočakal je lepo starost 79 let.

Čebelariti je začel leta 1918, ko je prišel iz prve svetovne vojne, kjer je izgubil oko.

Leta 1919, ga najdemo med ustanovitvi čebelarskega društva na Breznici. Od tedaj pa do smrti je bil delaven in požrtvovalen član čebelarske organizacije in je opravljal v njej vidne funkcije. Za svoje delo je bil odlikovan z redom Antona Janše III. stopnje. Ni mu pa

bilo usojeno, da bi dočakal petdeset let-nico čebelarstva družine.

Za čebele je res lepo skrbel in bil lahko vzor marsikateremu čebelarju.

Čebelarstva družina »Antona Janša«
Breznica na Gorenjskem

JANEZ SOBOČAN

Vse nas je pretresla žalostna vest, da je zvesti član naše čebelarstva družine tovariš Janez Sobočan tragično umrl v nedeljo 30. junija 1968 ob usodnem srečanju z električnim vlakom na nezavarovanem železniškem prelazu v Vižmarjih pri Ljubljani.

Ta dan je imel službo. Vrnil se je pozno popoldne domov, nakar se je odpravil k čebelarjem. Toda do njih ni prišel. Kruta usoda ga je iztrgala iz naše srede.

Tovariš Janez Sobočan je bil doma v Prekmurju, a v Vižmarjih si je ustvaril svoj novi dom. Vneto je čebelaril ter se včlanil v našo čebelarstvo družino v Tacnu. Rad se je udeleževal vseh sestankov in čebelarstva družini ni nikdar odrekel svoje podpore. Vedno je bil vder in vesel, zato se je prikupil vsem članom.

Dragi Janez, pogrešali te bomo, toda spomin na te bo ostal trajen med nami.

Naj ti bo lahka slovenska zemljica!

C. K.

JANEZ KREČIČ

Dne 27. septembra 1968 je umrl v Podragi v Vipavski dolini daleč naokoli znani čebelar Janez Krečič. Rojen je bil v Vrhpolju pri Vipavi 9. januarja 1900. Pri hiši, kjer se je rodil, so čebelarili že njegovi dedje, zato je tudi mali Janezek v svoji nežni mladosti vzljubil čebelice, ki so mu poznije v težkih dneh lajšale trpljenje in ga marsikdaj razveselile.

Komaj 18 let star je bil mobiliziran v avstroogrsko vojsko in šel na rusko fronto. Po prvi svetovni vojni se je nastanil v Podragi, znani vipavski vasi, ki slovi po dobrem vinu. Kraj pa ima tudi zaradi

ugodne lege in zgodnje spomladanske paše dobre pogoje za čebelarstvo. Tu si je mladi Janez uredil dom in družino in začel z veliko vnešo čebelariti. Imel je 60 AŽ-panjev čebel, ki jih je prevažal v razne paše.

Med drugo svetovno vojno je bila cela vas na strani narodno osvobodilne vojske. Mnogo vaščanov je padlo v bojih za osvoboditev domovine, mnoge pa je okupator odpeljal v zapore in taborišča, od koder se nekateri niso več vrnili. Pokojni Janez je bil zaprt v zloglasnih zaporih Coronei v Trstu. Bil je zaprt tudi v Benetkah in nazadnje konfiniran v kraju Sassaferrato v Italiji. Po osvoboditvi se je vrnil na svoj dom v Podragi, kjer je obnovil svoje čebelarstvo in z velikim veseljem čebelaril do smrti.

Počivaj v miru, dragi Janez, v domači zemlji, ki si jo tako ljubil!

Čebelarstvo društvo
Ajdovščina

MARTIN SEHER

7. novembra 1968 je v visoki starosti 81 let ugasnilo življenje najstarejšega in ustanovnega člana naše družine Martina Seherja. Rojen je bil 8. novembra 1887 v Sentjanžu na Koroškem, kjer je že v rani mladosti pomagal čebelariti svojemu očetu. Po končani šoli se je izučil glasbe in nato nastopil službo organista in pevovodje v domačem kraju. Po koroškem plebiscitu se je moral kot zaveden Slovenec izseliti in se je leta 1919 z družino in štirimi panji čebel naselil v Brestanici. Zaposlen je bil v rudniku premoga na Senovem do upokojitve. Bil je tudi kapelnik rudniške godbe, pevovodja in organist. Leta 1934 je bil pobudnik in organizator ustanovnega občnega zbora Čebelarstva družine Senovo-Brestanica, kjer je bil dolgoletni predsednik, tajnik, do pred dvema letoma pa gospodar našega čebelnjaka, ki so ga postavili 1935. leta za deset AŽ-panjev in večje število prašilkov za vzrejo matic.

Vsem čebelarjem v spodnjem Posavju bo ostal v nepozabnem spominu.

Janez Bračun

JOŽE BRVAR

Lepega sončnega poletnega dne 27. junija 1968, se je nenadoma razširila vest, da se je z avtom smrtno ponesrečil pri izvrševanju službenih dolžnosti, član naše družine v Hočah, tovariš Jože Brvar, iz Rogoze 114 pri Mariaboru.

Rodil se je 8. februarja 1931. leta v vasi Moravče. Okupatorji so mu ustrelili očeta in ostal je vojna sirota. Da bi ostal na zemlji, za katero so dali življenje njegovi najožji, si je izbral poklic kmetijskega tehnika. Že v mladih letih se je vključil v naše kmetijstvo in čebelarstvo. Najprej je bil upravnik Kmetijskega posestva, potem pa je postal zaradi svojih sposobnosti, predvsem pa priljubljenosti med ljudmi, strokovni in politični delavec na področju kmetijstva v Hočah. Daleč naokrog je bil poznan kot vzoren direktor KZ v Hočah. Mladi in stari so radi poslušali njegove bogate izkušnje in nasvete. Imel je 25 AŽ-panjev. Rad se je udeleževal sej, predavanj in posvetov čebelarjev. Posebno je bil zadovoljen s »Slovenskim čebelarjem«. Bil je dolga leta član nadzornega odbora naše družine v Hočah.

Pri odprtem grobu se je poslovil od pokojnika predsednik Čebelarске družine Hoče tovariš Greif Alojz.

Čebelarška družina
Hoče

ANTON DIVJAK

Naš čebelar Anton Divjak je bil rojen 12. junija 1896 pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah, kot sin kočarja in krojača.

Ko mu je bilo 11 let, mu je umrla mati in dobil je mačeho. Za malega Toneta se je pričelo trdo življenje. Ko je dokončal osnovno šolo, je šel v uk za kovača. Delal je od ranega jutra do poznega večera in zraven svojega uka opravljal še vsa hišna in poljska dela. Toda začela se je prva svetovna vojna. Med prvimi je bil vpoklican, bil ujet in preseljen v Sibirijo. Uspelo mu je pobegniti in po dolgi in mučni poti je prišel zopet domov. A ni bil dolgo doma. Odzval se je Maistrovemu vabilu in šel branit Slovensko Koroško. Šele po nekaj letih je slekel vojaško suknjo. Zaposlil se je v Tovarni železniških vozil ter si ustvaril dom in družino. Še pred upokojitvijo se je navdušil za čebele. Pričel je z enim panjem, polagoma pa je njegova mala družinica narasla na 26 AŽ-panjev. 17 let je gojil čebele, a usoda mu ni dala več. Poslovil se je tiho, kot je živel. Iz ljubezni in hvalečnosti za vse, kar nam je storil dobrega v življenju, smo se odločili, da bomo skrbeli dalje za njegove varovanke.

Čebelarška družina Hoče

PRODAM

10 AŽ-panjev novih na 10 satov po ugodni ceni. Imajo zgornjo ventilacijo in pitalnike. Vence Vrabec, Šolska 59, Solkan, Nova Gorica.

PRODAM

38 naseljenih AŽ-panjev, so superpraktično izdelani, novi 10-satarji. Cena 350 din. Pipan, Skaručna, Vodice nad Ljubljano

PRODAM

18 naseljenih AŽ-panjev (in ne naseljenih kakor se glasi oglas v 1. številki) in stalni čebelnjak (vikend). Ignac Rotar, Stara cesta 7, Vrhnika.

POPRAVEK. Predavanje dr. Leona Kocjana je bilo že 17. januarja 1969 ob 12. uri 30 minut v okviru kmetijskih nasvetov in ne februarja, kakor je bilo pomotoma javljeno v januarski številki.